

Rada Instytutu Pedagogiki
Uniwersytet Rzeszowski
ul. Ks. Jałowego 24
35-010 Rzeszów
za pośrednictwem:
Rady Doskonałości Naukowej
pl. Defilad 1
00-901 Warszawa
(Pałac Kultury i Nauki, p. XXIV, pok. 2401)

Janusz Zieliński
Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej
Kolegium Nauk Medycznych
Katedra Społeczno-Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej
Uniwersytet Rzeszowski

Wniosek

z dnia 05.06.2023 r.

o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie¹ pedagogika.

Określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

J. Zieliński, *Resocjalizacyjne konteksty aktywności fizycznej*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2023 s. 256
ISBN: 978-83-8277-096-4

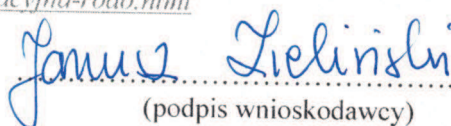
Wnioskuje – na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.) – aby komisja habilitacyjna podejmowała uchwałę w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w głosowaniu **tajnym/jawnym**^{*2}

Zostałem poinformowany, że:

Administratorem w odniesieniu do danych osobowych pozyskanych w ramach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej z siedzibą w Warszawie (pl. Defilad 1, XXIV piętro, 00-901 Warszawa).

Kontakt za pośrednictwem e-mail: kancelaria@rdn.gov.pl, tel. 22 656 60 98 lub w siedzibie organu. Dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o przesłankę wskazaną w art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia UE 2016/679 z dnia z dnia 27 kwietnia 2016 r. w związku z art. 220 - 221 oraz art. 232 - 240 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w celu przeprowadzenie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz realizacji praw i obowiązków oraz środków odwoławczych przewidzianych w tym postępowaniu.

Szczegółowa informacja na temat przetwarzania danych osobowych w postępowaniu dostępna jest na stronie www.rdn.gov.pl/klauzula-informacyjna-rodo.html

(podpis wnioskodawcy)

Załączniki: Zał. 1. Dane wnioskodawcy; Zał. 2. Kopia dyplomu doktorskiego; Zał. 3. Autoreferat; Zał. 4. Autoreferat (j. ang.); Zał. 5. Wykaz osiągnięć naukowych; Zał. 6. Analiza bibliometryczna; Zał. 7. Osiągnięcie naukowe; Zał. 8. Kopie dokumentów wykazanych w autoreferacie (potwierdzających)

¹ Klasyfikacja dziedzin i dyscyplin wg. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin w zakresie sztuki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1818).

² * Niepotrzebne skreślić.

AUTOREFERAT

przedstawiający opis działalności, dorobku i osiągnięć naukowych,
dydaktycznych, organizacyjnych oraz społecznych

dr Janusz Zieliński

SPIS TREŚCI

1. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe	4
2. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu	5
3. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).	6
3.1. Tytuł osiągnięcia naukowego	6
3.2. Omówienie celu naukowego, osiągniętych wyników oraz ewentualnego ich wykorzystania.....	6
4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych	24
4.1. Podejmowana problematyka naukowo-badawcza	25
4.1.1. Pedagogiczne konteksty funkcjonowania społecznego człowieka preferującego zachowania ryzykowne	26
4.1.2. Pedagogiczne aspekty kultury fizycznej	42
4.1.3. Dylematy współczesnej edukacji	51
4.2. Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH) i wykazie czasopism punktowanych (MNiSW)	58
4.3. Autorstwo lub współautorstwo monografii oraz publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych – innych niż znajdujące się w bazach lub na liście	61
4.4. Autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, ekspertyz, dokumentacji prac badawczych	63
4.5. Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS)	66
4.6. Indeks Hirscha opublikowanych prac według bazy Web of Science (WoS)	66
4.7. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach	66
4.8. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.....	67
4.9. Staże naukowe.....	70
4.10. Członkostwo w międzynarodowych i krajowych towarzystwach naukowych.....	70

4.11. Promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej	70
4.12. Opiekun studenckiego koła naukowego.....	71
4.13. Podsumowanie dorobku i osiągnięć naukowo-badawczych	71
5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.....	72
6. Działalność dydaktyczna	73
7. Prace w zespołach eksperckich	75
8. Działalność organizacyjna i społeczna	76
9. Odznaczenia, nagrody i wyróżnienia	77
10. Dodatkowe uprawnienia	78
11. Kursy i szkolenia	79

1. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

Imię i nazwisko: Janusz Zieliński

- 1987–1989   przygotowanie do zawodu nauczyciela szkoły podstawowej o specjalności wychowania fizycznego – Studium Nauczycielskie w Rzeszowie
- 1989–1994   mgr pedagogiki w zakresie resocjalizacji – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie, Wydział Społeczno-Pedagogiczny, specjalizacja: resocjalizacja.
Tytuł pracy magisterskiej: *Wartości a przestępczość. Wartości preferowane przez osoby dopuszczające się czynów przestępczych*
- 1993–1996   mgr wychowania fizycznego – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie, Wydział Pedagogiczny, specjalizacja nauczycielska.
Tytuł pracy magisterskiej: *Pozycja nauczyciela wychowania fizycznego w świetle wypowiedzi uczniów szkół średnich*
- 2005   doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki – Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filozoficzny (17.03.2005 r.).
Tytuł rozprawy doktorskiej: *Spójność postaw religijnych a efektywność resocjalizacji w grupie młodocianych przestępców*
Promotor: prof. dr hab. Mieczysław Radochoński (Uniwersytet Rzeszowski)
Recenzenci: prof. dr hab. Bronisław Urban (Uniwersytet Jagielloński)
                  prof. dr hab. Lesław Pytka (Uniwersytet Warszawski)

2. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu

Zatrudnienie w ramach umowy o pracę:

a) jednostki naukowe:

05.02.1996 r. i obecnie   WSP w Rzeszowie (obecnie Uniwersytet Rzeszowski) –
adiunkt

b) jednostki oświatowe:

01.09.1993 r. – 31.08.1998 r.   Zespół Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie – nauczyciel

01.09.1996 – 31.08.2001 r.   Ognisko Wychowawcze w Budziwoju – wychowawca
i nauczyciel

01.09.2001 r. i obecnie   Zespół Szkół nr 5 w Rzeszów (obecnie Zespół Szkolno-
-Przedszkolny nr 11 w Rzeszowie) – nauczyciel
dyplomowany

Zatrudnienie w ramach umów cywilnoprawnych:

01.10.2006 r. – 30.09.2014 r.   Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi – adiunkt

2005 r. i 2010 r.   Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie - adiunkt

3. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

3.1. Tytuł osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym w myśl wskazanej ustawy jest monografia pt. *Resocjalizacyjne konteksty aktywności fizycznej*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2023, s. 256

ISBN: 978-83-8277-096-4

3.2. Omówienie celu naukowego, osiągniętych wyników oraz ewentualnego ich wykorzystania

Niniejsza monografia jest zwięźczeniem moich wieloletnich wysiłków naukowych związanych z funkcją szeroko i wąsko rozumianego sportu w funkcjonowaniu osobowym i społecznym człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem osób z syndromem nieprzystosowania społecznego. Jej głównym celem jest próba uchwycenia resocjalizacyjnej funkcji aktywności fizycznej. Zaprezentowane w pracy tło teoretyczne jak i egzemplifikacje badawcze aktywności fizycznej oraz działalności sportowej pozwalają na wyjaśnienie omawianego zjawiska w sposób kompleksowy, wykazujący walory resocjalizacyjne wszelkiej aktywności ruchowej. Centralnym aspektem poruszonym w książce jest metodycznie rozumiany trening sportowy uprawiany przez osoby pozbawione wolności, oparty na solidnych podstawach z zakresu współczesnych teorii resocjalizacji, który może stać się skuteczną metodą uspołeczniania jego uczestników, kreowania przez nich nowych parametrów tożsamości i tym samym będący efektywnym środkiem resocjalizacyjno-wychowawczym.

Metoda resocjalizacji poprzez aktywność fizyczną ukierunkowana jest na kreowanie określonych kompetencji osobowych i społecznych, dzięki czemu współtworzy nowe wymiary tożsamości człowieka. Dostarcza możliwości pełnienia przez niego odmiennych od dotychczasowych ról społecznych. Role te mają wszelkie cechy aktywnej i kulturowo akceptowanej formy wyrażania samego siebie przez prezentowanie w sposób społeczny swoich atutów i kompetencji.

„Aktywność fizyczna to wszystkie czynności i zajęcia związane z wysiłkiem fizycznym i ruchem (pracą mięśni), w czasie których czynność serca i oddechu przyśpiesza się, pojawia

się uczucie ciepła (i często pocenie się). Aktywność fizyczna jest pojęciem szerokim, obejmującym różne formy aktywności ruchowej człowieka, w tym:

- ćwiczenia fizyczne – zaplanowane, ustrukturalizowane i powtarzane ruchy ciała, mające na celu poprawę lub utrzymanie różnych komponentów sprawności fizycznej (w tym uprawianie sportu);

- wysiłki związane z wieloma zajęciami i czynnościami w codziennym życiu (np. chodzenie pieszo, jazda na rowerze do szkoły lub pracy, praca zawodowa, praca w ogrodzie, domu, gospodarstwie”¹.

W ujęciu antropologicznym aktywność fizyczna (sport), oprócz podkreślania jej dużej wagi w życiu jednostki, odgrywa znaczącą rolę w rozwoju osobowości i tożsamości człowieka. Dostarcza rozrywki wszystkim jej uczestnikom (funkcja ludyczna), uwzględniając przyjemności biologiczno-witalnych (funkcja hedonistyczna). Podkreśla się znaczenie higieniczno-zdrowotne tej aktywności, która ułatwia człowiekowi czynnie się odprężyć, kształtować jego witalność i odporność na różnorodne zagrożenia (funkcja higieniczno-zdrowotna). W obecnym, postmodernistycznym systemie, pełnym chaosu informacyjnego i szybkiego tempa pracy, staje się nieodzownym obszarem szeroko rozumianej „odnowy biologicznej” (funkcja rekreacyjna). Oprócz walorów odpoczynkowych i wypoczynkowych aktywność fizyczna (sport) dostarcza ludziom możliwości współzawodnictwa, z równoczesną możliwością rozładowania nadmiaru energii (funkcja rywalizacyjna) oraz poprzez swoją medialność wzbudza silne emocje (funkcja widowiskowa). Dzięki systematycznemu uczestnictwu w zajęciach sportowych formują się zgrabne sylwetki zawodników, ich ruchy stają się płynniejsze i bardziej zautomatyzowane (funkcja estetyczna). Miejsce treningu staje się terenem, w którym nawiązują się nowe kontakty społeczne, przyjaźnie i koleżeństwa. To obszar skupiający ludzi z różnych środowisk społecznych, o różnych światopoglądach (funkcja społeczna).

Oprócz kształtowania człowieka w sferze fizycznej, aktywność fizyczna modyfikuje go w sferze mentalnej, rozwijając inteligencję i uzdolnienia poznawcze (funkcja edukacyjna). Sport wskazuje na konieczność poszanowania autorytetów, uczy samodyscypliny i respektowania reguł gry (funkcja etyczno-formacyjna), przy zachowaniu gotowości do pomocy, samoobrony lub obrony innych (funkcja militarno-wojskowa). Dzięki wytrenowanej

---

¹ B. Woynarowska, *Edukacja zdrowotna. Podręcznik akademicki*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2012, s. 318.

tężyznie psychofizycznej łatwiej jest uzyskać miano sprawnego i kompetentnego pracownika (funkcja adaptacyjna do zawodu).

Od lat zaangażowany jestem nie tylko w projektowanie i realizację badań w omawianym obszarze, ale także z sukcesem łączę teorię z praktyką. Jako wychowawca i nauczyciel doświadczyłem wdrażania metod twórczej resocjalizacji (plastyki i sportu) w ramach pracy zawodowej (Ognisko Wychowawcze w Budziwoju). Pod szyldem Akademickiego Związku Sportowego realizuję wiele działań (m.in.: Akademicki Sport Integracyjny, Test Coopera, instruktarze z łucznictwa, kolarstwo z wykorzystaniem platformy „zwift”, Puchary Europy, mityngi lekkoatletyczne, spotkania z wybitnymi sportowcami itp.), których adresatami są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (m.in.: wychowankowie z Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego w Rzeszowie, osoby niepełnosprawne ruchowo i intelektualnie z kraju oraz z zagranicy). Posługując się światowymi empirycznymi doniesieniami naukowymi (rozważania na ten temat można odszukać w polskiej literaturze przedmiotu jedynie w ujęciu teoretycznym lub w postaci wyników badań jakościowych) dokonałem próby potwierdzenia efektywności metody twórczej resocjalizacji w kontekście aktywności fizycznej oraz rozstrzygnięcia towarzyszących temu wszelkich wątpliwości, dotyczących m.in.:

- 1) kanalizacji poziomej agresji poprzez sport – na ogół jest obszarem, w którym w sposób akceptowalny społecznie następuje ukierunkowanie agresji;
- 2) budowania prawidłowych interakcji społecznych – na ogół aktywność fizyczna dostarcza możliwości nowych kontaktów interpersonalnych z osobami operującymi prawidłowymi normami społecznego funkcjonowania oraz dostarcza łatwiejszej readaptacji społecznej poprzez pozawięzienną rywalizację sportową;
- 3) kształtowania tożsamości człowieka – na ogół działalność sportowa rozwija procesy poznawcze, czyli komponenty tożsamości;
- 4) ograniczania dostępności do przestępstwa lub czynów karalnych – sport na ogół stwarza możliwość nowych kontaktów z ludźmi spoza marginesu społecznego i dostarcza racjonalnego zagospodarowania czasu wolnego;
- 5) zastępowania kompetencji przestępczych kompetencjami sportowymi (kompetencjami społecznymi).

Pierwsza część mojej książki, zatytułowana *Aktywność fizyczna i resocjalizacja – konteksty teoretyczne*, składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy z nich pt. *Szkic aktywności fizycznej człowieka*, to zarys teorii na temat szeroko rozumianej aktywności fizycznej, jej znaczenia w procesie rozwoju psychospołecznego człowieka. Ten rozdział zawiera również informacje na temat uspołeczniającej funkcji tej aktywności, jej walorów, a także przedstawia

kwestie związane z niekorzystnym oddziaływaniem aktywności fizycznej na organizm człowieka.

Drugi rozdział opracowania poświęcony jest teoretycznym aspektom resocjalizacji przez aktywność fizyczną ujętym w literaturze przedmiotu. Dyskusja tocząca się w świecie na temat roli tej aktywności w procesie resocjalizacji osób pozbawionych wolności, narzuciła charakterystykę tej metody twórczej resocjalizacji (w większości pracy na podstawie aktualnej anglojęzycznej literatury przedmiotu), poczynając od jej genezy, poprzez wybrane ujęcia naukowe, aż do oddziałujących na życie walorów aktywności sportowej. To osoba odpowiedzialna za proces (re)kształtowania osobowości człowieka winna jedynie stworzyć możliwość jej zmiany, z równoczesnym permanentnym podsycaniem u osadzonego motywacji do samodoskonalenia. Staje się kreatywnym *wydobywcą* atrybutów społecznych, uwięzionych w penitencjarnej osobowości. Mnogość dostępnych możliwości oddziaływania nie ma na celu zagmatwania istniejącego problemu wychowawczego, lecz pozwala podsunąć odpowiedni sposób przekształcania jego antyspołecznej postawy, w zależności od potrzeb i możliwości przestępcy, czy nawet nieletniego. Aktywność fizyczna, oprócz walorów zdrowotnych, może być bowiem pomocna w samorealizacji jej uczestnika.

Najbardziej rozbudowany w pracy jest rozdział trzeci, który zawiera informacje dotyczące resocjalizacyjnego zasięgu aktywności fizycznej. Wykorzystując głównie literaturę anglojęzyczną, przedstawiłem rolę, jaką odgrywa aktywność fizyczna w rozwijaniu kompetencji poznawczych człowieka. Starałem się pokazać jej decydujący wpływ na poprawę odbioru i rozumienia rzeczywistości przez osoby dokonujące przestępstw. W tym fragmencie monografii pojawiają się również podrozdziały dotyczące budowania prawidłowych relacji interpersonalnych i wdrażania do współdziałania oraz współpracy poprzez aktywizację sportową osadzonych. Okazuje się, że uczestnicy treningów fizycznych rozwijają własne zainteresowania lub je w ten sposób odnajdują, a dzięki temu samorealizują się w nowej (na nowo odkrytej) rzeczywistości. Bez wątpienia wszystko to ma bezpośrednie przełożenia wychowawcze, które formują postawy osadzonego wobec *wolnego świata*.

W aktywności fizycznej osoba nieprzystosowana społecznie może odnajdywać alternatywne formy ryzyka i przede wszystkim sposoby na rozwiązywanie sytuacji trudnych. Oprócz zdrowotnych zalet, aktywność sportowa staje się dobrym sposobem na sedenteryjny tryb życia i nudę. Jednostka może odnajdywać własną, prawidłową tożsamość, a tym samym optymalne poczucie wartościowej społecznie istoty. Stara się samodoskonalić, przy równoczesnej nauce form dopuszczalnej prawnie rywalizacji. Wszystko to jest wpisane w realizację wszelkich potrzeb oraz polepszenie jakości życia, w kształtowanie umiejętności

podejmowania decyzji, przy zachowaniu powszechnie obowiązujących zasad współżycia społecznego. Ostatecznie sprowadza się wszystko do istotnej w resocjalizacji roli wychowawcy penitencjarnego i osobotwórczej funkcji sportowych celebrytów.

Drugą część monografii pt. *Resocjalizacja przez aktywność fizyczną w badaniach naukowych* zawiera czwarty rozdział, w którym przedstawiłem naukowe doniesienia z różnorodnych badań dotyczących znaczenia aktywności fizycznej w procesie resocjalizacji osób nieprzystosowanych społecznie. Wśród tych treści ujęte zostały zarówno wyniki badań wskazujące na sukcesy badaczy, jak również niezależne sytuacje, które przed gloryfikacją oddziaływań wpłynęły na fiasko całego projektu (podrozdział 7.2.). W tych rozdziałach zaprezentowałem krajowe i zagraniczne doświadczenia diagnostyczne, które eksplorują omawiane zjawisko między innymi pod względem podwyższenia jakości oddziaływań resocjalizacyjnych, czy powiązań z cechami osobowości nieletnich popełniających czyny karalne i młodocianych oraz dorosłych przestępców. Wśród tych badań przedstawiłem wyniki z krajów o dużym doświadczeniu w resocjalizacji przez aktywność fizyczną, w których ta działalność w penitencjarystyce jest szeroko propagowana (np. Wielka Brytania, USA, Australia) oraz z tych miejsc, gdzie ta metoda twórczej resocjalizacji jest rzadziej diagnozowana (np. Nigeria).

Siódmy rozdział to zbiór rozważań, opartych na literaturze przedmiotu, zatytułowany *Kontrowersje wokół resocjalizacji przez aktywność fizyczną*. W tym rozdziale opisałem zarówno stanowiska przemawiające przeciwko doskonaleniu w *kunszcie przestępczym* osób za pomocą ćwiczeń fizycznych oraz kontrargumenty do powyższego, potwierdzające słuszność wprowadzania aktywizacji sportowej dla osadzonych w procesie oddziaływania penitencjarnego. Argumenty za i przeciw tego typu twórczej resocjalizacji zostały poparte krajowymi i zagranicznymi diagnostycznymi doniesieniami naukowymi.

W drugiej części książki zamieściłem również fragment pt. *Refleksja nad resocjalizacją przez aktywność fizyczną*, w której zaprezentowałem wybrane zagadnienia dotyczące współczesnych dylematów resocjalizacji przez sport. W tym fragmencie monografii opisałem środowiskowe poglądy na temat różnych sposobów podejścia do resocjalizacji człowieka. Zawarłem w nim także współczesne rozwiązania, bez uwzględnienia których nie można mówić w postnowoczesnym świecie o efektywnym procesie wtórnej socjalizacji osób naruszających prawo. Oprócz tych informacji przedstawione zostały krajowe i zagraniczne doniesienia dotyczące wdrożonych programów penitencjarnych z zakresu aktywności sportowej osadzonych. Zostały w nim również zaprezentowane instytucjonalne sposoby kształtowania osobowości osób pozbawionych wolności, próby ich penitencjarnego przystosowywania do

warunków wolnościowych, z równoczesnym podtrzymywaniem dotychczasowych lub budowaniem nowych więzi międzyludzkich.

Całość pracy wieńczy zakończenie, bibliografia, indeks nazwisk, spis rycin oraz streszczenie/summary.

Autorskie postulaty do procesu resocjalizacyjnego

W niniejszej monografii noszącej w tytule jasno sprecyzowany zakres badań i przemyśleń, jaki stanowią teoretyczne i empiryczne konteksty resocjalizacji przez aktywność fizyczną wielokrotnie podkreślałem, że aktywność fizyczna nie jest neutralna dla sfery mentalnej człowieka, że rozwija inteligencję i uzdolnienia poznawcze, a także – a może przede wszystkim – wskazuje na konieczność poszanowania autorytetów, uczy samodyscypliny i respektowania reguł gry, przy zachowaniu gotowości do pomocy lub obrony innych.

Określiłem, że istotne dla procesu resocjalizacyjnego stają się dobrowolność w aktywności sportowej i obowiązkowość w wychowaniu fizycznym. Szeroko rozumiany więzienny trening sportowy uprawiany przez osoby pozbawione wolności – w mojej ocenie – może stać się skuteczną metodą uspołeczniania jego uczestników, obniżania ich agresji i tym samym efektywnym środkiem wychowawczym.

Zasygnalizowane stanowisko nie jest tylko gołosłownym twierdzeniem, gdyż socjalizacja przez aktywność fizyczną nastawiona jest na kreowanie określonych kompetencji osobowych u osadzonych i w ten sposób współtworzenia parametrów tożsamości człowieka.

Nie ulega wątpliwości, że trudno jest przygotować jednostkę do życia na wolności bez inwestowania w jej permanentny rozwój, dbałość o osadzanie osoby pozbawionej wolności w realiach zewnętrznych warunków. To właśnie więzień (osoba poddawana oddziaływaniom resocjalizacyjnym) musi partycypować w tym nowym procesie, musi w pełni angażować się w swój rozwój.

Mówiąc o efektywnej resocjalizacji uważam, że kształtowanie wymienionych parametrów powinno się odbywać w szerszym kręgu interakcyjnym. Nawet osoby osadzone same zauważają konieczność współpracy z różnymi instytucjami zewnętrznymi, jak np. kulturalno-oświatowymi czy sportowymi. Aby więc przygotować osobę nieprzystosowaną społecznie do życia na *wolności* obszar jej resocjalizacji powinien być rozszerzony poza mury instytucjonalne, powinien dotyczyć środowiska lokalnego. Sam proces uspołecznienia *człowieka trudnego do kochania* nie może odbywać się w warunkach sztucznych, laboratoryjnych (np. zakładach karnych, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich), w których przebywają osobnicy o podobnych problemach egzystencjalnych, lecz w warunkach

naturalnych, rzeczywistych społecznie, bo przecież *odizolowani* wrócą kiedyś do życia na *wolności* i muszą być do tego przygotowani.

Stwierdziłem, że istotne w procesie resocjalizacji (w tym także z użyciem aktywności fizycznej) staje się wykorzystywanie potencjału osób nieprzystosowanych społecznie, umiejętne zarządzanie tym potencjałem, tak aby nieakceptowane społecznie ich zachowania, które do tej pory destrukcyjnie wpływały na środowisko, mogły być przekierowane w stronę konstruktywnych, prospołecznych rezultatów. Nie można zapominać o tym, że to, w jaki sposób wpływamy w danym momencie na osoby nieprzystosowane społecznie, czy te działania są kompetentnie przygotowane, perspektywicznie zaplanowane, z uwzględnieniem przewidywalności końcowych efektów, skutkuje zmianami w osobowości takich osób.

Mimo że w literaturze przedmiotu występuje zróżnicowana forma pojęciowa aktywności człowieka w obszarze kultury fizycznej, dla potrzeb niniejszego opracowania rozróżnienie tych twierdzeń (m.in. sport, wychowanie fizyczne, rekreacja ruchowa itp.) wydaje się mało istotne, a traktowanie tego jako szeroko rozumianej przestrzeni eksploracji, koncentruje rozważania na walorach tej formy funkcjonowania społecznego człowieka i przede wszystkim na jej wychowawczej użyteczności. Dzięki wartościom, jakich jest nośnikiem, sport staje się nie tylko miejscem przyjemnych doznań, rekreacyjnych spotkań, ale także aksjologicznym środkiem kształtującym tożsamość każdej jednostki ludzkiej, a jego funkcjonalność podkreśla jego użyteczność cywilizacyjną. Oczywiście w rękach mało kompetentnych użytkowników, bez względu na jego przymioty, może wywoływać niekorzystne, niepożądane zmiany w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego. Jego walory wychowawcze zostały rozpoznane już w starożytności, początkowo jako nieodzowna forma przygotowania młodego człowieka do obrony swojego terytorium, zdobywania pokarmu, czy później fizycznego przygotowania do rywalizacji sportowej.

Dokonując źródłowej kwerendy mogę stwierdzić, że w Polsce pierwsze wzmianki o sporcie i jego użyteczności resocjalizacyjnej zostały przedstawione na przykładzie jeńców wojennych, legionistów, którzy w 1918 roku rozpropagowali *szczypiorniaka* wśród współwięźniów wojennych. W historii polskiej myśli resocjalizacyjnej, w zależności od przemian polityczno-gospodarczych, sport był w różnym stopniu wykorzystywany w programach wtórnej socjalizacji przestępców, często budowanych na podstawie doświadczeń innych krajów. Już w tamtych czasach były zauważone jego zalety w normowaniu funkcjonowania społecznego człowieka. Udowodniłem, że sport może być regulatorem występowania zachowań antyspołecznych, lecz jego zakres oddziaływania w tym względzie nie powinien być rozpatrywany zbyt szeroko. Jako metoda twórczej resocjalizacji może być

dedykowany dla tych przestępców (oraz nieletnich popełniających czyny karalne), którzy dobrowolnie przystąpili do tego programowego usprawniania, zaangażowali się w ten proces, oraz zaufali trenerowi. Jednak efekty wychowawcze mogą być dostrzegane wśród ograniczonej grupy nieprzystosowanych społecznie. Zasady obowiązujące w różnych dyscyplinach sportowych narzucają preferowane interakcje społeczne, które mogą różnicować postępy wśród uczestników tego procesu. W boksie czy golfie występują różne bodźce stymulujące, rozwojowe, a subkultura, jak i ukryte normy moralne na pewno nie są spójne. Kształt tej specyficznej mikro kultury moralnej jest zdeterminowany wpływem między innymi: trenerów, sportowców, kibiców czy programów szkoleniowych i może być zróżnicowany nawet w ramach tego samego zespołu.

W literaturze przedmiotu pojawia się wiele informacji na temat wpływu sportu na proces resocjalizacji osadzonych, lecz wśród nich również można się doszukać wątpliwości co do skuteczności tej działalności. Najczęściej wymienianymi przyczynami tego stanu interpretacyjnego są utrudnienia w odizolowaniu tej aktywności od innych wpływów oraz specyficznej mierzalności jej efektów. W myśl tego należy przypuszczać, że sport może wpływać pośrednio na zmiany zachowań i postaw osadzonych, co może przekładać się na inne sfery życia społecznego osób uczestniczących w treningach. Ze względu na swoją popularność może być uzupełnieniem (jednym z elementów) strategii wtórnej socjalizacji jednostki. Dzięki *differential association* sport przyczynia się do eliminacji z grup *naruszających prawo* jego uczestników, którzy poszukują innych, prawidłowych wzorów do naśladowania. Sport stanowi także alternatywę do słabych osiągnięć edukacyjnych, zablokowanych aspiracji i niskiej samooceny. Kształtuje samodyscyplinę trenujących i umiejętność odraczania gratyfikacji. Jest dobrym reduktorem nudy wolnoczasowej oraz odpowiada na potrzeby skazanych związane z przygodą, ekscytacją i autonomią, które do tej pory były zaspokajane zachowaniami antyspołecznymi.²

Sport i aktywność fizyczna są doskonałym uzupełnieniem penitencjarnych działań interwencyjnych, przy współpracy z szeregiem innych strategii oraz sektorów w zakresie resocjalizacji osadzonych. Działalność ta, poprzez społeczne powiązanie i zaangażowanie, przy współdziałaniu liderów sportowych, może przynosić zaplanowane, korzystne rezultaty. Jej sukces społeczny jest ściśle powiązany z merytorycznym projektem, odpowiednim jego umiejscowieniem i finansowaniem niezbędnej infrastruktury. Działalność ta nie powinna być traktowana jako uniwersalna metoda twórczej resocjalizacji dla wszystkich przestępców, lecz

---

² F. Coalter, *The social benefits of sport*, Glasgow: SportsScotland 2013.

jako sposób oddziaływania zróżnicowany w zależności od potrzeb penitencjarnych (z uwzględnieniem między innymi kategoryzacji osadzonego, jego typu osobowości, zainteresowań itp.).³

Zdaniem S. Nawłatyna⁴ poszczególne formy działalności sportowej przyczyniają się do rozwijania koordynacji wzrokowo-ruchowej, wszechstronnego rozwoju psychofizycznego, wyrabiania zręczności, szybkości i wytrzymałości, kształtowania refleksu, orientacji jak również precyzji, ustawicznego podnoszenia swoich umiejętności poprzez trenowanie (w resocjalizacji – zaangażowanie i konsekwencja w podejmowaniu przez osadzonych działań), rozwijania intelektu poprzez konieczność ciągłego analizowania sytuacji i rozwiązywania problemów (elementy taktyki), nawiązywania nowych znajomości, poszerzania kontaktów, nakreślenia, przynajmniej wstępnie, pewnego celu w życiu, np.: trenowanie po to, by później zagrać w lidze.

W moim opracowaniu wydawało się zbędne rozgraniczenie definicyjne sportu, aktywności fizycznej czy wychowania fizycznego. Te działania bez względu na poziom klasyfikacji mogą być pomocne w budowaniu twórczej strategii resocjalizacyjnej. Ta różnorodność specjalizacji ruchowej nie ogranicza (oprócz rozróżnienia definicyjnego) dostępności, a wręcz pozwala na dokonywanie przez ich uczestników wyborów działalności, które są bliskie zainteresowaniom, predyspozycjom czy chęciom osadzonych. Mogą stanowić ścieżkę *kariery* naprawczej nieprzystosowanego społecznicy, który poprzez wychowanie fizyczne wykształcił w sobie zainteresowanie do aktywności fizycznej, która może być kontynuowana, w różnej formie, w warunkach odosobnienia. Sprzyja to głównie szeroko rozumianej higienie mentalnej, fizycznej i zdrowotnej, tak istotnej dla procesu instytucjonalnej resocjalizacji. Stopień zaangażowania w ćwiczenia ruchowe osoby nieprzystosowanej społecznicy może różnicować jego zakładowe czy wolnościowe funkcjonowanie społeczne. Może stać się fundamentem do odbudowywania osobowości prospołecznej poprzez sportowe formy początkowo wyrażane spontanicznie, aż do pełnego profesjonalizmu. Każda metoda resocjalizacji, która doprowadza do pożądaných rezultatów, może stać się nadzieją dla każdego chętnego poprawy. Nie narzuca ścisłego procesu, a podsuwa możliwości w nim uczestnictwa.

Moim zamysłem było przedstawienie różnych stanowisk związanych ze sposobami sportowej resocjalizacji. W znacznej części tej pracy przywoływałem doniesienia z krajów,

---

³ M. Cameron, C. MacDougall, *Crime Prevention Through Sport and Physical Activity, Trends and Issues in Crime and Criminal Justice series*, Australian Institute of Criminology, Canberra 2000, s. 1–6.

⁴ S. Nawłatyna, *Sport w resocjalizacji nieletnich*, „Zeszyty Naukowe, Pedagogia, Wyższa Szkoła Umiejętności Pedagogicznych i Zarządzania”, Ryki 2002, z. 2, s. 67–76.

gdzie takie metody były wdrażane przez wiele lat. W większości przypadków, bez względu na determinanty, *resocjalizacja przez aktywność fizyczną* jest skutecznym sposobem redukcji zachowań antagonistyczno-destrukcyjnych, co zostało potwierdzone licznymi stwierdzeniami naukowymi. Zdarzają się jednak wątpliwości, które nie dyskryminują omawianej metody resocjalizacji, lecz narzucają konieczność jej permanentnego diagnozowania i usprawniania. Tym samym należy przyznać, że mimo wszystko aktywność fizyczna może być dla osób *w odosobnieniu* odskocznią od codziennej agresji i próbą odnalezienia się w grupie, która musi wykonywać polecenia władz więziennych, wychowawców, a zarazem przyswajać sobie normy obowiązujące w społeczeństwie na wolności. Wyładowanie agresji i poczucia *krzywdy* wyrządzonej przez wymiar sprawiedliwości może doprowadzić do uznania przez skazanego faktu, że pobyt w więzieniu jest karą, ale może być też czasem przemyśleń, a gra w drużynie staje się bardzo ważnym elementem resocjalizacji. Skazany czuje się potrzebny, wie, że wraz z innymi może odegrać jakąś rolę, walcząc na boisku.

Stosując taki sposób uspołeczniania sprawców czynów karalnych i przestępców należy jednak pamiętać, że działalność sportowa, ze względu na różne, indywidualne determinanty, nie jest trwałym *narzędziem* naprawczym. Musi ona permanentnie ewoluować i nadażać za oczekiwaniami osób *ustawionych w kolejce* do życia w otwartym społeczeństwie. Powinna być na tyle atrakcyjną działalnością, by przyciągnąć jak największe rzesze osób potrzebujących takiej metody korekty. Prawdopodobnie możliwe jest to poprzez stworzenie profesjonalnej strategii resocjalizacji przez aktywność fizyczną (a nie działań doraźnych), opartej między innymi na kompetentnych wychowawcach sportowych, przyjaznej infrastrukturze, fachowo skonstruowanym systemie powiązań instytucjonalnych oraz przede wszystkim rzetelnych i trafnych narzędziach weryfikujących skuteczność i efektywność oddziaływania tej metody. Wraz z transformacją cywilizacyjną winny pojawiać się zmiany również wśród metod oddziaływania resocjalizacyjnego. Podejścia do wtórnej socjalizacji przestępców, które koncentrują się wyłącznie na jednej strategii (formalno-prawnej, terapeutycznej, wspierającej), w obecnych, reaktywnych czasach prawdopodobnie są skazane na niepowodzenie. Okazuje się, że efektywność procesów wychowawczych jest wypadkową ich innowacyjności, kreatywności i indywidualnego, personalistycznego podejścia. To dzięki takiemu podejściu, w świecie nadmiernego bodźcowania, za pomocą metod twórczej resocjalizacji możliwe jest rozwijanie procesów poznawczych, tak ograniczonych przez system społecznej izolacji. W sposób pośredni, rozwijając komponenty poznawcze, konstruktywnie można wpływać na formowanie się tożsamości człowieka świadomie przystępującego do realizacji społecznie oczekiwanych zadań i ról.

O wkładzie przedstawionej monografii w rozwój nauk o pedagogice świadczy według mnie:

- próba wypełnienia luki teoretycznej w krajowym piśmiennictwie dotyczącej światowych doświadczeń związanych z resocjalizacją człowieka za pomocą działalności sportowej;
- przeprowadzenie metaanalizy głównie literatury anglojęzycznej pod kątem wdrożonych na świecie najnowszych penitencjarnych programów sportowej resocjalizacji;
- uzupełnienie krajowego piśmiennictwa o zagraniczne empiryczne doniesienia naukowe dotyczące metody twórczej resocjalizacji poprzez sport;
- poszerzenie krajowej bazy danych z badań nad metodą twórczej resocjalizacji poprzez sport (głównie badań jakościowych) o wyniki z ilościowych diagnoz;
- wprowadzenie pojęcia *socjalizacja przez aktywność fizyczną* do słownika literatury przedmiotu;
- zaproponowanie definicji terminu *socjalizacja przez aktywność fizyczną*;
- próba rozstrzygnięcia naukowego dylematu dotyczącego efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych przez sport;
- wskazanie obszarów problemowych implikujących dalsze badania nad metodą twórczej resocjalizacji przez sport, jej przydatnością i zakresu zastosowań.

Wybrane autorskie publikacje naukowo-badawcze nawiązujące do problematyki osiągnięcia wynikającego z art. 219 ust. 1 pkt. 2a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

Oryginalne pełnotekstowe prace naukowe (bez streszczeń, zjazdowych i konferencyjnych, prac w suplementach czasopism, listów do redakcji oraz udziału autora wymienionego w dodatku (appendix) jako uczestnika badań wielośrodkowych)			
B) w czasopismach nieposiadających Impact Factor (IF) – chronologicznie			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy	MNiSW	Uwagi
	Po doktoracie:		
1	Zieliński J., Sakowska-Kamińska B.: <i>Changes of Emotional Tension in MMA Sportsmen</i> . W: Cynarski W.J., Kosiewicz J., Obodyński K. (red.), <i>Sport in the context of social sciences</i> . Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2012, s. 115–134. ISBN: 978-83-7338-813-0	5,0	
2	Zieliński J., <i>Samoakceptacja człowieka wyznacznikiem jego skłonności do zróżnicowania zachowań ryzykownych</i> . Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, 2013, z. 4, s. 308–321. p-ISSN: 1641-9707	5,0	

3	Zieliński J. , Czarny W., Bajorek W.: <i>Tendencies for disorders in social behaviours of the people practicing Ju-Jitsu</i> . Paripex – Indian Journal of Research, 2013, Vol. 2, iss. 11, s. 245–246. ISSN: 2250-1991 DOI: 10.15373/22501991/November2013/80		
4	Zieliński J. , Görner K., Jurczak A.: <i>Interpersonal behaviors of people belonging to the risk orient group</i> . Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport, 2013, Vol. 5, No. 2, p. 186–196. p-ISSN: 1338-0974	4,0	
5	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B.: <i>Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions</i> . W: Čech P. (ed.), <i>Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis</i> . No. 3. Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu, 2013, s. 139–144. ISBN: 978-80-555-0875-7 Liczba znaków: 21600 Liczba arkuszy: 0,5	5,0	
6	Görner K., Zieliński J. , Jurczak A.: <i>The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators</i> . Baltic Journal of Health and Physical Activity. 2016, Vol. 8, No. 1, p. 51–57. p-ISSN: 2080-1297 e-ISSN:2080-9999	11,0	
7	Momola I., Zieliński J. , Grzywacz R., Niewczas M.: <i>The diversity of emotional tension and strength among sportsmen of martial arts and team-sport games</i> . Scientific Review of Physical Culture 2016, 6(2), p. 22–30. p-ISSN: 2083-859X e-ISSN: 2083-8581	6,0	
8	Zieliński J., <i>Sklonności do hipertrofii edukacyjnej przyczyną trudności w funkcjonowaniu społecznym współczesnej młodzieży</i> = <i>Inclinations to educational hypertrophy as a reason of the present youth difficulties in social functioning</i> . General and Professional Education, 2016, nr 2, s. 65–70. p-ISSN: 2084-1469	9,0	
9	Zieliński J., <i>Zróżnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych</i> = <i>Variety of emotional strain of competitors in chosen para-Olympic disciplines in the context of sport successes</i> . W: Żegleń P., Grzywacz R. (red.): <i>Spoleczne i ekonomiczne aspekty niepełnosprawności</i> . Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, 2016, s. 143–164. p-ISBN: 978-83-7586-118-1 Liczba arkuszy: 0,5	4,0	
10	Zieliński J., <i>Syndrom wrogości profilem różnicującym uczniów o odmiennych poziomach uzdolnień poznawczych</i> . Kwartalnik Edukacyjny 2016; nr 84, s. 61-74 p-ISSN: 1230-7556	4,0	
Suma punktów(B) po doktoracie:		53,0	

Dodatkowo wykazane przeze mnie publikacje naukowo-badawcze nawiązujące do problematyki mojego osiągnięcia naukowego są dokładniej opisane w rozdziale czwartym (4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych).

Görner K., Zieliński J., Jurczak A.: *The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators*. Baltic Journal of Health and Physical Activity. 2016, Vol. 8, No. 1, s. 51–57.

p-ISSN: 2080-1297

e-ISSN:2080-9999

Mecze piłkarskie mogą mieć charakter rozrywkowy, mogą też stać się wydarzeniami, w których dochodzi do wybuchu przemocy i wyzwalającymi agresję. Niestety, przypadki zakłócania porządku przez chuliganów podczas meczów i poza stadionem są coraz częściej uznawane za dominujące i nieuniknione elementy rozgrywek piłkarskich.

Badaniami objąłem łącznie 60 chuliganów piłkarskich i 60 kibiców piłkarskich, u których zespół wrogości oceniano za pomocą Skali Ustosunkowań Interpersonalnych (SUI). Wyniki badania dotyczące stylu funkcjonowania społecznego w grupach badanych wykazały istotną różnicę ($p = 0,004$) między nimi. Analiza wyników zespołu wrogości w SUI wykazała znaczne rozbieżności, a 0,16 wartość wskaźnika rps (kibic piłkarski i chuligan piłkarski) wskazywała na niskie podobieństwo utworzonych profili.

Okazało się, że wskaźnik syndromu wrogości różnił się w grupie kibiców od tego w grupie chuliganów piłkarskich. Wysokie wartości jego składowych w grupie chuliganów oznaczały, że ich wrogość jest wyższa niż normalnie, co może sugerować ich większą podatność reprezentowania postawy wojowniczej i antyspołecznej niż u osób z grupy kontrolnej.

Mój wkład w powstanie tej publikacji polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, interpretacji wyników badań, oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wnioski oraz częściowo dyskusję.

Zieliński J.: *Samoakceptacja człowieka wyznacznikiem jego skłonności do zróżnicowania zachowań ryzykownych*. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie. 2013, z. 4, s. 308–321.

p-ISSN: 1641-9707

Rozpatrując problem bezpieczeństwa społeczeństwa zauważyć można, że istniejąca u pewnej grupy ludzi potrzeba doznawania mocnych wrażeń sprzyja poszukiwaniu i selekcji w wyborze takich sytuacji (często ryzykownych), które zapewnią im tę stymulację. Dorośli z tak ukształtowaną osobowością częściej będą czynnie i świadomie poszukiwali ekstremalnych sytuacji pod względem fizycznym lub społecznym, niż sytuacji określanych potocznie jako bezpiecznych.

W literaturze przedmiotu można doszukać się przyczyn, zwiększonej u niektórych osób, skłonności do zachowań ryzykownych. Okazuje się, że takie deficyty wrażeń na ogół charakteryzują ludzi zajmujących się sportami ekstremalnymi oraz czynami przestępczymi. Ze względu na odmienną internalizację norm, wartości przedstawiciele tych dwóch grup preferują odmienną formę zaspokajania swoich potrzeb. Jedni z nich stosują formy zachowania niezagrażające innym ludziom, zaś drudzy „specjalizują” się w naruszaniu „obszarów osobistych”. Istotnym wydawało mi się rozstrzygnięcie, jaki inny czynnik może determinować wybór zachowań ryzykownych w aspekcie ich bezpieczeństwa publicznego? Czy korelacja pomiędzy „ja – realnym” i „ja – idealnym” może różnicować zachowania ludzi pod względem ich bezpieczeństwa publicznego?

Całość badanej grupy stanowiło 180 osób. Grupy zasadnicze stworzyłem ze 120 mężczyzn od 18. do 27. roku życia, miłośników sportów ekstremalnych (kolarstwo zjazdowe – downhill, nurkowanie głębinowe i skoki spadochronowe) i osadzonych w jednym z zakładów karnych na terenie województwa podkarpackiego. Za grupę porównawczą (60 osób) posłużyli mi studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego w zbliżonym przedziale wiekowym.

Analizując wyniki badań dowiodłem, że poziom motywacji w poszukiwaniu dużej stymulacji, tak potrzebnej do optymalnego funkcjonowania społecznego niektórych grup ludzi, jest porównywalny w przypadku przestępców i sportowców ekstremalnych. Zróżnicowana internalizacja wartości w środowiskach naturalnych tych grup przyczynia się do kształtowania poszczególnych wymiarów osobowości jednostek, a w tym różnych poziomów samoakceptacji i samozadowolenia. To uwewnętrznienie stać się może determinantem bezpieczeństwa publicznego i gwarancją na mniejszy wskaźnik przestępczości na danym terenie.

Zieliński J., Sakowska-Kamińska B.: *Changes of Emotional Tension in MMA Sportsmen*. W: Cynarski W.J., Kosiewicz J., Obodyński K. (red.), *Sport in the context of social sciences*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2012, s. 115–134.

ISBN: 978-83-7338-813-0

Są aktywności sportowe dla których stres i lęk jest wpisany w ich specyfikę. Te dwie reakcje organizmu, tylko dzięki odpowiedniemu ukierunkowaniu przez trenera lub świadomości samego sportowca, przekładają się na poziom odporności psychicznej osób walczących w turniejach MMA i mogą różnicować uzyskiwany wynik sportowy.

Uwzględniając cel i specyfikę moich badań zasadne wydawało mi się skoncentrowanie merytorycznych rozważań na emocjach przedstartowych i ich wpływie na sukces oraz porażkę

sportową zawodnika. Dlatego korelacja procesu umiejscowienia poczucia kontroli i odporności psychicznej zawodnika stała się celem mojej eksploracji.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, współudziale w przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), konkluzje i postulaty do pracy zawodowej.

Zieliński J., Görner K., Jurczak A.: *Interpersonal behaviors of people belonging to the risk orient group.* Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport. 2013, Vol. 5, No. 2, p. 186–196.
p-ISSN: 1338-0974

Badania są kontynuacją badań nad zachowaniami antagonistyczno-destrukcyjnymi „amatorów mocnych wrażeń” oraz próbą wskazania zróżnicowania behawiorów interpersonalnych wśród osób z określonych grup preferujących zachowania ryzykowne. Grupy te reprezentowane były przez amatorów sportów ekstremalnych, młodocianych przestępców oraz chuliganów stadionowych.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

Zieliński J., Sakowska-Kamińska B.: *Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions.* W: Čech P. (ed.), Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis. No. 3. Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu. 2013, s. 139–144.
ISBN: 978-80-555-0875-7
Liczba znaków: 21600
Liczba arkuszy: 0,5

Celem niniejszej eksploracji była próba uchwycenia zależności pomiędzy umiejscowieniem poczucia kontroli (LOC) a specyfiką zachowań ryzykownych, w aspekcie rywalizacji sportowej.

Całość badanej grupy stanowiło 40 osób. Grupa badawcza została utworzona z zawodników sportu motorowego – żużlowego (kluby sportowe z województw podkarpackiego i małopolskiego), zróżnicowana w zależności od lokalizacji poczucia kontroli i sukcesów sportowych oraz skłonności do ujawniania zachowań ryzykownych podczas startu na torze. W analizie również uwzględniono zbliżony poziom wykształcenia respondentów.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, przygotowaniu odpowiedzi dla recenzentów, korekcie artykułu oraz opracowaniu sekcji opisujących częściowo wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski oraz dyskusję.

Zieliński J.: *Zróźnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych=Variety of emotional strain of competitors in chosen para-Olympic disciplines in the context of sport successes*. W: Żegleń P., Grzywacz R. (red.), *Spoleczne i ekonomiczne aspekty niepełnosprawności*. Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, 2016, s. 143–164.
p-ISBN: 978-83-7586-118-1
Liczba arkuszy: 0,5

Celem niniejszej eksploracji była próba uchwycenia zróźnicowania napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych. Badaniem objąłem 34 osoby, sportowców reprezentujących dyscypliny paraolimpijskie, takie jak koszykówka i kolarstwo ręczne. Grupę badawczą utworzyłem z zawodników krajowych, w dużej części reprezentantów Kadry Narodowej w wymienionych dyscyplinach sportowych.

Aby dokonać rozstrzygnięcia problemu badawczego posłużyłem się inwentarzem do badania emocji we współzawodnictwie sportowym CSAI-2RD oraz autorskim kwestionariuszem ankiety.

Uzyskane wyniki badań zweryfikowałem funkcjami statystycznymi: poziomem istotności „p”, χ^2 , C Pearsona oraz V Cramera, co pozwoliło rzetelniej ocenić zróźnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników oraz trafniej sformułować wnioski końcowe i postulaty do praktyki zawodowej.

Zieliński J., Czarny W., Bajorek W.: *Tendencies for disorders in social behaviours of the people practicing Ju-Jitsu*. Paripex – Indian Journal of Research. 2013, Vol. 2, iss. 11, s. 245–246.
ISSN: 2250-1991
DOI: 10.15373/22501991/November2013/80

W tym badaniu poszukiwałem odpowiedzi na pytanie dotyczące występowania skłonności do zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym wśród osób trenujących ju-jitsu, którzy równocześnie startowali w zawodach typu MMA oraz studentów Wydziału Wychowania Fizycznego (nietrenujących sportów walki).

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, opracowaniu

sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz częściowo dyskusję.

Zieliński J.: *Sklonności do hipertrofii edukacyjnej przyczyną trudności w funkcjonowaniu społecznym współczesnej młodzieży=Inclinations to educational hypertrophy as a reason of the present youth difficulties in social functioning*. General and Professional Education 2016; nr 2, s. 65–70.
p-ISSN: 2084-1469

We współczesnym świecie wszechobecna konkurencyjność staje się przymusem społecznym, a to niejednokrotnie może wywoływać u człowieka chęć do podejmowania ponad jego siły działań, w tym też nauki. Zwiększenie intensywności i częstotliwości wymienionych czynności edukacyjnych może doprowadzić do ograniczenia aktywności społecznej osoby, a w konsekwencji utrudnienia jej w funkcjonowaniu społecznym.

Badaniem objąłem młodzież uzdolnioną biologicznie, reprezentującą wybrane państwa Unii Europejskiej na Międzynarodowej Olimpiadzie Przedmiotowej. Narzędzie badawcze, dzięki któremu uzyskano wymagany do interpretacji materiał badawczy, to skala ustosunkowania interpersonalnego SUI autorstwa J.M. Stanika.

Momola I., **Zieliński J.**, Grzywacz R., Niewczas M.: *The diversity of emotional tension and strength among sportsmen of martial arts and team-sport games*. Scientific Review of Physical Culture 2016, 6(2), p. 22–30.
p-ISSN: 2083-859X
e-ISSN: 2083-8581

Niniejsza praca jest próbą oceny zróżnicowania emocjonalnego napięcia i siły wśród sportowców trenujących ju-jutsu, kyokushinkai, piłkę nożną i koszykówkę. Istotnym zagadnieniem dla procesu badawczego było poszukiwanie korelacji pomiędzy poziomem agresji, odporności na stres, poczucia kontroli, chęci pokazania się w zbyt korzystnym świetle do siły eksplozywnej i funkcjonalnej. W celu dokładniejszej diagnozy powyższej korelacji posłużono się kwestionariuszem do pomiaru poziomu agresji autorstwa A. Bussa i M. Perry, kwestionariusz Delta autorstwa R. L. Drwala, badający umiejscowienie poczucia kontroli oraz test Umiejętności podejmowania decyzji. Do pomiaru siły wykorzystano ścieżki z Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej, oceniające eksplozywność i funkcjonalność.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz konkluzje.

Zieliński J., *Syndrom wrogości profilem różnicującym uczniów o odmiennych poziomach uzdolnień poznawczych*. Kwartalnik Edukacyjny 2016; nr 84, s. 61-74
p-ISSN: 1230-7556

Celem badań zawartych w powyższym artykule była próba uchwycenia zróżnicowania nasilenia wrogości u młodzieży szkolnej z uwzględnieniem ich poziomu uzdolnień poznawczych (młodzież o ponadprzeciętnych i optymalnych uzdolnieniach poznawczych) w kontekście ich zachowań wolnoczasowych.

Dobór próby badawczej grupy zasadniczej został dokonany z uwzględnieniem wysokich sukcesów edukacyjnych osób badanych, ilości czasu jaki oni poświęcają na naukę oraz *specyfiki* spędzania czasu wolnego. Wskazani uczniowie (grupa zasadnicza) zostali wyodrębnieni z grupy badanych na podstawie informacji dotyczących ich średnich ocen z poszczególnych przedmiotów szkolnych oraz reprezentowania swojej szkoły na konkursach przedmiotowych.

4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Mój dorobek naukowy to łącznie 54 publikacji (po uzyskaniu stopnia doktora). Składa się na niego: 7 monografii autorskich, redakcja 1 monografii zbiorowej, współredakcja 1 monografii zbiorowej oraz 26 artykułów w czasopismach naukowych (z czego 2 w czasopismach posiadających „impact factor”), 4 rozdziały w zbiorowych monografiach międzynarodowych i 15 rozdziałów w zbiorowych monografiach krajowych oraz 5 artykułów w czasopismach, które nie są ujęte na listach MNiSW. Moje publikacje były cytowane według bazy: Web of Science Core Collection (bez autocytowań): 4 razy; Index Hirscha: 1 raz, Scopus (bez autocytowań): 4 razy; Index Hirscha: 1 raz, Goole Scholar (bez autocytowań): 11 razy; Index Hirscha: 2 razy.

Zestawienie osiągnięć naukowo-badawczych Typ publikacji	Razem			W tym po doktoracie		
	ilość	IF	MNiSW	Ilość	IF	MNiSW
I. Oryginalne pełnotekstowe prace naukowe (bez streszczeń zjazdowych i konferencyjnych, prac w suplementach czasopism, listów do redakcji oraz udziału autora wymienionego w dodatku (appendix) jako uczestnika badań wielośrodkowych).	30	6,981	359,0	26	6,981	416,0
A. w czasopismach posiadającym „impact factor”	2	6,981	240,0	2	6,981	240,0
B. w czasopismach, które nie posiadają „impact factor”	28		119,0	24		106,0
II. Autorstwo rozdziału w monografii	22		86,0	19		81,0
A. międzynarodowych	4		20,0	4		20,0
B. krajowych	18		66,0	15		61,0
C. Autorstwo monografii lub podręcznika	7		460,0	7		460,0
A. w języku angielskim						
B. w języku polskim lub innym niż angielski	7		460,0	7		460,0
III. Prace w recenzowanych, zwartych wydawnictwach pokonferencyjnych						
IV. Redaktor naczelny wieloautorskich: monografii, podręczników akademickich, serii wydawniczych	2		44,0	2		44,0
A. w języku angielskim						
B. w języku polskim lub innym niż angielski	2		44,0	2		44,0
V. Redaktor naczelny czasopisma o zasięgu						
A. międzynarodowym						
B. krajowym						
VI. Inne prace (m.in., streszczenia, skrypty wykładów i ćwiczeń, poradniki zawodowe, prace popularnonaukowe, prace w suplementach czasopism, recenzje oraz wznowienia publikacji).	5			5		
Razem	61	6,981	949,0	54	6,981	941,0
Inne publikacje	5			5		

4.1. Podejmowana problematyka naukowo-badawcza

Moja aktywność naukowa i badawcza skoncentrowana jest na pedagogicznej eksploracji obszaru szeroko rozumianej kultury fizycznej. W badaniach dokonuję analizy skłonności do występowania niekorzystnego dla nauczyciela wychowania fizycznego syndromu wypalenia zawodowego oraz wskazuje na trudności jakie napotyka on w pracy zawodowej. Podejmowane przeze mnie badania obejmują również problemy tożsamości zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego, a także klimatu placówki, który może modyfikować motywację do podejmowania działalności zawodowej. W tym obszarze badawczym jest miejsce na diagnozę stanów wewnętrznych zawodników różnych działalności sportowych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową.

W diagnozach empirycznych starałem się doszukiwać zależności pomiędzy problematyką kultury fizycznej a ujawnianiem się u człowieka zachowań ryzykownych w ekspozycji społecznej. W tych poszukiwaniach istotne wydawało się analizowanie zachowań sportowców ekstremalnych, chuliganów stadionowych i osób dokonujących czynów karalnych. W tej ostatniej grupie osób badanych również określiłem zróżnicowane ich postawy wobec religii.

Zaintrygowany występującymi w procesie edukacji różnorodnymi niekorzystnymi zjawiskami, które mogą zaburzać kształcenie człowieka, podjąłem się rozpoznania, między innymi u młodzieży uczącej się, korelacji uzdolnień poznawczych z syndromami wrogości i egocentryzmu, wprowadziłem do literatury przedmiotu termin „hipertrofia edukacyjna”, który powiązałem z przyczynami trudności w funkcjonowaniu społecznym człowieka, a szczególnie z jego poczuciem osamotnienia. Dokonałem rozpoznania roli ekspozycji społecznej ucznia w jego sukcesie edukacyjnym.

W obrębie poszczególnych obszarów tematycznych wyróżniłem trzy wzajemnie przenikające się i dopełniające szczegółowe kierunki zainteresowań, które doskonaliłam i rozwijałam po otrzymaniu stopnia doktora:

- 1) pedagogiczne konteksty funkcjonowania społecznego człowieka preferującego zachowania ryzykowne;
- 2) pedagogiczne aspekty kultury fizycznej;
- 3) dylematy współczesnej edukacji.

4.1.1. Pedagogiczne konteksty funkcjonowania społecznego człowieka preferującego zachowania ryzykowne

Kolejny obszar badawczy, któremu poświęciłem wiele prac analitycznych i systematyzujących związany jest ze specyfiką funkcjonowania społecznego osób preferujących zachowania ryzykowne. Moje badania oscylowały wokół rozumienia istoty procesów psycho-pedagogicznych i społecznych zachodzących w środowiskach osób naruszających prawo, chuliganów stadionowych, sportowców ekstremalnych, bojówek młodzieżowych, czy zawodników mieszanych sportów walki. Analizy uzyskanych wyników badań były często konstruowane na przykładzie korelacji wybranych komponentów sfery psychicznej, kulturowej i społecznej osób badanych.

Pedagogiczne konteksty funkcjonowania społecznego człowieka preferującego zachowania ryzykowne były podstawowym wątkiem mojego 1 wystąpienia konferencyjnego, zaś w publikacjach naukowych odniosłem się do nich w 3 autorskich monografiach, 12 artykułach w czasopismach naukowych i 2 rozdziałach w książkach.

Autorstwo monografii:

1. J. Zieliński, *Uspołecznianie młodych przestępców. Wybrane determinanty skuteczności oddziaływań resocjalizacyjnych w grupie młodocianych przestępców*, Wydawnictwo „Amelia”, Rzeszów 2012.
2. J. Zieliński, *Sacrum młodych przestępców*, Wydawnictwo „Amelia”, Rzeszów 2012.
3. J. Zieliński, *Pryzmaty współczesnego wychowania*, Wydawnictwo „Druk Sowa”, Warszawa 2014.

Publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych i krajowych:

1. J. Zieliński, *Analiza zróżnicowania stopnia spójności przekonań religijnych w grupie młodocianych przestępców*, *Resovia Sacra, Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej* 2006, 13, s. 349–368.
2. J. Zieliński, *Analiza interpersonalnego funkcjonowania miłośników sportów ekstremalnych*, *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego* 2007, t. X, 1, s. 38–48.
3. J. Zieliński, *Funkcjonowania interpersonalne młodocianych sprawców czynów przestępczych w kontekście ich postaw religijnych*, *Tyczyńskie Zeszyty Naukowe*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Rzeszowie, 2007, nr 1-2, s. 177–190.
4. **J. Zieliński**, W. Bajorek, *Psycho-social aspects of stadium hooliganism*, *Science & Military*. Liptovsky Mikulas, 1/8/2013, s. 74–80.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego

oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

5. **J. Zieliński**, B. Sakowska-Kamińska, *Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2013, s. 139–144.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

6. **J. Zieliński**, W. Czarny, W. Bajorek, *Tendencies for Disorders in Social Behaviours of the People Practicing Ju-Jitsu*, PARIPEX – Indian Journal of Research, Vol. 2, Issue: 11, Nov 2013, s 245–246.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

7. J. Zieliński, *Samoakceptacja człowieka wyznacznikiem jego skłonności do zróżnicowania zachowań ryzykownych*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, 2013, 4(25), s. 308–321.
8. **J. Zieliński**, K. Görner, A. Jurczak, *Interpersonal Behaviors of People Belonging to the Risk Orient Group*, Acta Universitatis Matthiae Belii Physical Education and Sport, Banska Bystrica, Vol. 5, No. 2/2013, s. 178–188.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

9. K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *Interpersonal functioning in individuals who practise extreme sports and those who prefer hazardous behaviour*. Journal of Health Sciences. 2013, 3(13), s. 178–189.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

10. K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators*, *Baltic Journal of Health and Physical Activity*. 2016, 8(1), s. 51–57.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, analizie statystycznej, interpretacji wyników badań i opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wnioski oraz częściowo dyskusję.

11. I. Momola, **J. Zieliński**, R. Grzywacz, M. Niewczas, *The diversity of emotional tension and strength among sportsmen of martial arts and team-sport games*, *Scientific Review of Physical Culture*, Vol. 6, issue 2, 2016, s. 22–30.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz konkluzje.

Rozdziały w książkach:

1. **J. Zieliński**, B. Sakowska-Kamińska, *Changes of Emotional Tension in MMA Sportsmen* [w:] *Sport in the context of Social Sciences*, red. W.J. Cynarski, J. Kosiewicz, K. Obodyński, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2012, s. 115–134.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

2. K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *Relacje pomiędzy grupami osób o zachowaniach ryzykownych a sportowcami wybranych dyscyplin ekstremalnych* [w:] *Zdrowie, sprawność i edukacja w krajach Grupy Wyszehradzkiej*, red. M. Żmudzka-Brodnicka, A. Szulc, B. Niespodziński, W. Żukow, Wydawnictwo Athenae Gedanenses Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Gdańsk–Bydgoszcz 2013, s. 99–111.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

W permanentnie ewoluującym społeczeństwie tradycyjne metody oddziaływań wychowawczych, dla niektórych jego przedstawicieli, stają się mało efektywne. Dlatego też, na bazie empirycznych eksploracji i teoretycznych przemyśleń, poszukiwałem zależności, które mogłyby determinować skuteczność procesu kształtowania osobowości. Uważałem, że poszukiwanie takich rozwiązań szczególnie jest konieczne dla tej grupy osób, u których

korzyści wygrywają z wartościami w bitwie o miejsce w hierarchii ważności, a osobowości ich, zamiast stawać się prospołeczne, przybierają formy antyspołeczne.

J. Zieliński, *Uspołecznianie młodych przestępców. Wybrane determinanty skuteczności oddziaływań resocjalizacyjnych w grupie młodocianych przestępców*, Wydawnictwo „Amelia”, Rzeszów 2012.

Wybrane przeze mnie zmienne w przedstawionej na pierwszym miejscu autorskiej monografii miały istotny wpływ na kierunek moich rozważań oraz konstrukcję niniejszej pracy. Składa się ona z części teoretycznej, zawierającej dwa rozdziały oraz empirycznej, w których umieszczono dwa pozostałe. Rozdział pierwszy podejmuje problematykę podmiotowych i przedmiotowych determinantów skuteczności strategii oddziaływań wtórnej socjalizacji. Jego celem jest uchwycenie roli umiejscowienia poczucia kontroli w kształtowaniu osobowości podatnej na wpływy etosu. Również preferowanie określonego systemu wartości może mieć wpływ na nawiązywanie różnych relacji międzyludzkich, które, w rezultacie, są odzwierciedleniem plastyczności jednej ze struktur rozwojowych człowieka. Wszelkiego rodzaju postawy ludzkie, oparte na powyższych składnikach, są zależne od procesu kształtowania osobowości, odbywającego się w najbliższym otoczeniu jednostki. Dlatego też ten rozdział zawiera informacje na temat podstawowych instytucji wychowujących, takich jak: rodziny, grupy rówieśniczej czy szkoły.

W rozdziale drugim części teoretycznej poruszyłem problem psychospołecznych aspektów zjawiska przestępczości. Zawarłem w nim rozważania terminologiczne oraz analizę rozwoju zachowań niezgodnych z powszechnie cenionymi wartościami. By móc skuteczniej rozstrzygnąć podstawowy problem niniejszej pracy, poruszyłem aspekty zarówno psychologicznych, jak i społecznych uwarunkowań wstępowania ludzi na drogę przestępczą.

W kolejnym, trzecim rozdziale, przedstawiłem problemy badawcze (główny i szczegółowe), wykorzystanych w niniejszej pracy, metod, technik i narzędzi badawczych. Do zebrania materiału badawczego wykorzystałem 6 narzędzi pomiarowych [4 wystandaryzowanych: Kwestionariusz do Pomiaru Poczucia Kontroli (KBPK), Skala Wartości (SW), Skala Ustosunkowań Interpersonalnych (SUI), Skala Spójności Przekonań Religijnych (SSPR) i 2 autorskich: wywiadu standaryzowanego, Skala Podatności na Oddziaływania Resocjalizacyjne (SPOR)]. Istotną częścią tego rozdziału jest charakterystyka badanej grupy, 120 młodocianych przestępców i 120 studentów jednej rzeszowskiej uczelni (obejmująca m.in. wskaźniki takie jak: wiek, miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia,

liczba potomstwa, status ekonomiczny), a także kryteria jej doboru. W rozdziale tym również ująłem opis organizacji badań.

Analizy i interpretacji wyników badań dokonałem w rozdziale czwartym. Zawarte w nim zostały informacje na temat oddziaływań wychowawczych stosowanych w środowisku osób badanych. Kolejnym etapem analizy było ustalenie u każdego z badanych, lokalizacji poczucia kontroli oraz próba wyjaśnienia zróżnicowania tej lokalizacji. Podobną do poprzedniej procedury przeprowadziłem w następnym podrozdziale, gdzie zająłem się nastawieniem jednostki do świata zewnętrznego. Niewątpliwie istotne było ustalenie systemów wartości dla poszczególnych grup badawczych.

W końcowej części pracy przedstawiłem podsumowanie uzyskanych wyników pod kątem realizacji przyjętych problemów. Zostały również zawarte w niej, w oparciu o przeprowadzone badania, arbitralne sądy na temat opisywanego w niniejszej pracy zjawiska.

Na podstawie analizy ilościowej uzyskanych danych dokonałem weryfikacji hipotez sformułowanych dla potrzeb niniejszej pracy.

1. Poszukiwanie przeze mnie zależności pomiędzy spójnością postaw religijnych a podatnością na oddziaływania resocjalizacyjne w grupie młodocianych przestępców doprowadziło mnie do sformułowania stwierdzenia, że wszyscy badani osadzeni (wierzący-praktykujący, wierzący i niewierzący) na ogół charakteryzują się pozorną spójnością przekonań w odniesieniu do wiary chrześcijańskiej. Porównując ze sobą trzy podgrupy więźniów pod względem zróżnicowania stopnia nasycenia niespójności uzyskałem dodatkowe informacje. Dowiedziałem się, że osoby prezentujące wyższą spójność postaw religijnych na ogół wykazują również większą podatność na oddziaływania resocjalizacyjne. Badani młodociani przestępcy o małym nasileniu niespójności przekonań do wiary częściej wywodzą się z podgrupy o wysokiej (25,8% ankietowanych), niż o niskiej (6,1%) podatności na wpływy wychowawcze. Aż 55,6% respondentów o dużym nasileniu niespójności to osadzeni niepodatni na wpływy wtórnej socjalizacji. Przy z góry założonym poziomie istotności ($p < 0,05$) powyższą hipotezę przyjąłem.
2. Również było konieczne zbadanie, czy występuje zależność pomiędzy preferowanymi wartościami przez młodocianych przestępców a ich podatnością na oddziaływania resocjalizacyjne. Dla każdej z podgrup utworzonych ze względu na stopień podatności na wpływy wychowawcze (wysoka, średnia i niska podatność), z uzyskanych wyników, skonstruowałem hierarchie wartości, które ze sobą porównałem. Obliczenie współczynników: korelacji Pearsona, chi-kwadrat, C-Pearsona i V-Cramera, przy

przyjętym poziomie istotności $p < 0,05$ wykazało, iż w większości kategorii (prospołecznej, ograniczania siebie, przyjemności, kierowania sobą, dojrzałości i bezpieczeństwa) nie występuje statystycznie istotne zróżnicowanie. Tylko w przypadku osiągnięć współczynnik korelacji Pearsona (r) jest równy 0,027. Dopiero po obliczeniu wskaźnika wyboru wartości SW(WSK) zauważyłem różnice w umiejscawianiu poszczególnych wartości przez skazanych. Okazało się, iż młodociani przestępcy z niską podatnością w porównaniu do sprawców z wysoką podatnością na oddziaływania resocjalizacyjne na ogół charakteryzują się niższym wskaźnikiem wyboru wartości. Na przykład wskaźnik wartości nr 1, w pierwszej kategorii wyboru, u osadzonych z niską podatnością jest równy 0,038, a u sprawców z wysoką podatnością 0,045. Podobny rozkład zauważyłem w pozostałych kategoriach wartości. Z uzyskanych analiz dotyczących korelacji hierarchii wartości przyjmowaną przez młodocianych przestępców i ich podatności na oddziaływania resocjalizacyjne, przyjętą hipotezę mogłem tylko częściowo potwierdzić.

3. Zjawisko podatności na oddziaływania wtórnej socjalizacji sprawców czynów karalnych rozpatrywałem także ze względu na umiejscowienie ich poczucia kontroli. Analizując wyniki badań dowiodłem, iż skazani z zewnętrznym LOC częściej charakteryzują się wysoką (15% badanych) niż niską (11,1%) podatnością na wpływy naprawcze, a obliczony współczynnik korelacji Pearsona potwierdził statystyczne istotne zróżnicowanie. Dlatego sformułowana przeze mnie hipoteza badawcza, zakładająca istnienie zależności pomiędzy lokalizacją poczucia kontroli a podatnością na oddziaływania resocjalizacyjne: tj. osoby prezentujące zewnętrzne poczucie kontroli są na ogół bardziej podatne na wpływy naprawcze w porównaniu z osobami prezentującymi wewnętrzne poczucie kontroli, okazała się słuszna.
4. Aby dowieść słuszności kolejnej hipotezy badawczej porównałem ze sobą podgrupy skazanych (o wysokiej, średniej i niskiej podatności na resocjalizację) pod względem stosunku do świata zewnętrznego. Dokładnie tak, jak zakładałem, część młodocianych przestępców (20% badanych) z wysoką intensywnością postawy prospołecznej zakwalifikowałem do podgrupy o dużym stopniu podatności na wpływy. Częściej osobnicy z niskim (44,4%) niż z wysokim (10%) stopniem podatności nie preferują zachowań akceptowanych społecznie. Również u tych jednostek stosunkowo częściej niż u osób z wysoką podatnością wzrasta poziom wrogości. Uzyskane dane w całości potwierdzają hipotezę, że istnieje zależność pomiędzy ustosunkowaniami interpersonalnymi a podatnością na oddziaływania resocjalizacyjne: osoby

charakteryzujące się postawą prospołeczną są bardziej podatne na oddziaływania resocjalizacyjne niż osoby aspołeczne lub antyspołeczne.

5. Ważnym etapem procedury badawczej było poszukiwanie zależności pomiędzy spójnością postaw religijnych a lokalizacją poczucia kontroli w grupie młodocianych przestępców. Wyniki badań wskazują na statystycznie istotne zróżnicowanie tych dwóch zmiennych. Porównanie wyników podgrup o różnej intensywności pozornej spójności przekonań religijnych dostarczyło informacji, iż procentowo więcej sprawców o małej niespójności postaw wobec sacrum charakteryzuje się zewnętrznym (np. w skali S+P 24,2%) niż wewnętrznym umiejscowieniem poczucia kontroli (np. w tej samej skali 3%). Taki układ analizowanego zjawiska potwierdza omawianą hipotezę badawczą.

W podobnym nurcie dokonałem empirycznej eksploracji określonego środowiska przestępczego. Bazując na fakcie, że większość społeczeństwa polskiego określa się mianem katolików, osób pielęgnujących tradycje przodków, które opierają się na wartościach prospołecznych, poszukiwałem związku z rosnącym wskaźnikiem dokonywanych przez tych ludzi czynów karanych. Zastanawiałem się: dlaczego wiara chrześcijańska, sama w sobie, nie dla wszystkich jest narzędziem zapobiegającym, kontrolującym i naprawczym zachowań nieakceptowanych społecznie?

J. Zieliński, *Analiza zróżnicowania stopnia spójności przekonań religijnych w grupie młodocianych przestępców*, Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 2006, 13, s. 349–368.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdziłem, że deklarowana przez przestępców postawa wobec sacrum jest często rozbieżna z ich manifestowanym zachowaniem. Prawdopodobnie u młodocianych przestępców, z przyczyn braku lub błędnej internalizacji społecznie cenionych wartości, mają miejsce kryzysy religijne. Zakładam, że wynika to m.in. z modelu wychowania, który został pośrednio zasygnalizowany w wypowiedziach respondentów. Brak możliwości wglądu w samych siebie, czy rozrachunku sumienia przy pomocy nauk religijnych, ułatwia skazanym posługiwanie się szerokim wachlarzem usprawiedliwień, które sprzyjają ich równowadze wewnętrznej. Okazuje się, że występujący u większości przestępców „deficyt lęku” czy też popęd wewnętrzny – pokusa – ułatwiają im dokonywanie społecznie niebezpiecznych czynów.

Koresponduje to z następną moją empiryczną eksploracją, w której doszukiwałem się korelacji pomiędzy preferowanymi przez młodocianych przestępców postawami religijnym a ich sposobem funkcjonowania interpersonalnego.

J. Zieliński, *Funkcjonowania interpersonalne młodocianych sprawców czynów przestępczych w kontekście ich postaw religijnych*, Tyczyńskie Zeszyty Naukowe, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Rzeszowie, 2007, nr 1–2, s. 177–190.

Okazało się, że respondenci, którzy najbardziej odbiegają średnimi wartościami odpowiedzi od większości grupy osób badanych (w omawianej korelacji), rzadziej uruchamiają zachowania społecznie pożądane (niewierzący skazani). Charakteryzują się oni wysoką wartością syndromu wrogości, są nadmiernie wymagający i chłodni uczuciowo, z różnych względów nie potrafią okazywać miłości czy nawet akceptacji najbliższym. Często w kontaktach interpersonalnych są nieufni i podejrzliwi, a podczas oceniania innych stosują krytykę jako formę wyrazu, co nierzadko wywołuje konflikty społeczne.

Utworzone przeze mnie profile SUI więźniów wierzących i wierzących-praktykujących posiadają podobną formę, lecz umieszczone są około jednego oktyla niżej niż u niewierzących tej samej podgrupy badanej. Świadczy to o mniejszym nasileniu zachowań występujących w tej formacji wyznaniowej, a zróżnicowanie określonych postaw wobec świata zewnętrznego jest uzależnione od stosunku respondentów do sacrum.

W badaniach tych dowiodłem (wykorzystując współczynnik korelacji Pearsona), że występuje zróżnicowanie postaw badanych osób wobec środowiska zewnętrznego, w zależności od stopnia zaangażowania ich w praktyki religijne. Wraz ze zmniejszeniem aktywności wyznaniowej obniża się pewność siebie i stanowczość o zabarwieniu przyjaznym w kontaktach międzyludzkich. Również w tym przypadku słabnie uczuciowe nastawienie do partnera. Osobnicy, u których częściej niż u innych występują zachowania wrogie czy antyspołeczne, to jednostki nieprzykładające się do praktyk religijnych, a wręcz nie traktujące takiej formy wyznania „serio”. Uzyskane wyniki wskazują jednoznacznie na wiarygodność zróżnicowania religijności w stosunku do manifestacji agresji pozawerbalnej i werbalnej. Niska samoocena, wroga czy podejrzliwa osobowość, to cechy przypisywane jednostkom odsuwającym się od chrześcijańskiego wyznawania wiary.

W kolejnych pogłębionych badaniach empirycznych grupę preferujących zachowania przestępcze skonfrontowałem ze studentami oraz sportowcami ekstremalnymi, wśród których znajdowali się miłośnicy downhill i skoków spadochronowych. Analizując uzyskane wyniki

badan poszukiwałem odpowiedzi na pytania: w jakich obszarach życia społecznego i na ile „miłośnicy mocnych wrażeń” charakteryzują się podobną do młodocianych przestępców oraz studentów postawą wobec świata zewnętrznego? Czy w sytuacjach rozwiązywania różnych trudnych sytuacji sportowcy ekstremalni będą podobnie się zachowywać jak skazani? oraz jak różnią się od tych struktur społecznych osoby nieposzukujące większej stymulacji sportowej?

J. Zieliński, *Analiza interpersonalnego funkcjonowania miłośników sportów ekstremalnych*, Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego 2007, t. X, 1, s. 38–48.

K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *Relacje pomiędzy grupami osób o zachowaniach ryzykownych a sportowcami wybranych dyscyplin ekstremalnych* [w:] *Zdrowie, sprawność i edukacja w krajach Grupy Wyszehradzkiej*, red. M. Żmudzka-Brodnicka, A. Szulc, B. Niespodziński, W. Żukow. Wydawnictwo Athenae Gedanenses Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Gdańsk–Bydgoszcz 2013, s. 99–111.

K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *Interpersonal functioning in individuals who practise extreme sports and those who prefer hazardous behaviour*. *Journal of Health Sciences*. 2013, 3(13), s. 178–189.

Wykorzystałem procedurę badawczą, zaproponowaną przez J.M. Stanika (*Możliwości diagnozy różnicowej stanów reaktywnych za pomocą testu SUI*, „Postępy Psychiatrii i Neurologii” 1997, 6; *Skala Ustosunkowań Interpersonalnych (SUI)*, Katowice: Wydawnictwo „Szumacher” 1994), która pozwoliła na uchwycenie podobieństw funkcjonowania interpersonalnego grup społecznych: miłośników sportów ekstremalnych i młodocianych przestępców. Okazało się, że w niektórych sytuacjach życiowych przedstawiciele tych grup reagują identycznie, co potwierdza podobieństwo utworzonych profili ($rps = 0,3$). Uzyskane wyniki wskazują, iż style funkcjonowania społecznego grup zasadniczych (kryminalistów i zawodników) oraz porównawczej (studentów) przenikają się w swoich strukturach.

Wspomniane wcześniej podobieństwa profili miłośników podwyższonego ryzyka sportowego oraz kryminalnego, charakteryzują się dużą niezależnością społeczną, trudno im jest ulegać publicznej presji oraz często unikają sytuacji, w których odgrywają rolę osób podwładnych. Ten typ badanych można nazwać „buntownikami z wyboru”. Manifestują swoją ważność przez przesadną gloryfikację własnej osoby, a w ten sposób przedstawiają chęć zwrócenia na siebie uwagi. W pozostałych skalach, u przestępców i sportowców, widoczne jest zróżnicowanie struktury profili.

Analiza poszczególnych segmentów skali SUI wykazała, iż miłośnicy ekstremalnej aktywności fizycznej, w odróżnieniu od sprawców czynów przestępczych, charakteryzują się

tw. syndromem prospołecznym. Odmienne, niż w powyższym zespole skal, układają się profile syndromu wrogości. W tym przypadku prym wiodą osadzeni. Nieufność, podejrzliwość oraz jawna agresja to cechy, które są charakterystyczne dla osobników z wyższymi wartościami w tych profilach.

Okazało się, że miłośnicy sportów ekstremalnych to jednostki, które w prowadzonych z innymi ludźmi dyskusjach uważają siebie za ekspertów. Oceniają świat z własnej perspektywy, z chęcią do forsowania własnego interesu społecznego oraz nie dążą, za wszelką cenę, do nawiązywania nowych kontaktów. W tej grupie sportowców zauważalna jest chęć kierowania innymi, a prawdopodobnie obniżona samoakceptacja i minimalne zadowolenie z siebie, uwrażliwia te osoby na opinię publiczną.

Po pogłębionej analizie wyników badań stwierdziłem, że występują mało znaczące różnice w skalach ustosunkowań interpersonalnych par grup studentów i sportowców oraz młodocianych przestępców i miłośników sportów ekstremalnych. Zdecydowana rozbieżność profili jest zauważalna w przypadku studentów i przestępców.

Zastanawiałem się również, czy może istnieć zależność pomiędzy zróżnicowaniem samoakceptacji ludzi a nasileniem u nich zachowań ryzykownych, wykraczających poza kanon dopuszczanych norm społecznych. Przypuszczałem, że osobnicy z nadmiernie podwyższonym poziomem samoakceptacji prawdopodobnie częściej niż osoby z optymalnym poziomem będą charakteryzować się zachowaniami powszechnie nieakceptowalnymi.

J. Zieliński, *Samoakceptacja człowieka wyznacznikiem jego skłonności do zróżnicowania zachowań ryzykownych*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, 2013, 4(25) 2013, s. 308–321.

Istotne dla samego badania było uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy samoakceptacją i samozadowoleniem a zachowaniami ryzykownymi respondentów w relacjach społecznych. Dowiodłem, że osoby preferujące zachowania antagonistyczno-destruktywne na ogół są zadowolone z siebie. Tylko na tym przykładzie jednoznacznie stwierdziłem, że uzyskiwanie skrajnie wysokich ocen w badaniu samoakceptacji i samozadowolenia może stać się wypadkową do pojawiania się u ludzi zachowań ryzykownych. Niska ocena charakteryzuje osoby, które z dużym prawdopodobieństwem nie będą działały na „szkodę społeczną”.

Dowiodłem, że poziom motywacji w poszukiwaniu dużej stymulacji, tak potrzebnej do optymalnego funkcjonowania społecznego niektórych grup ludzi, jest porównywalny w przypadku przestępców czy sportowców ekstremalnych. Różnica pomiędzy wymienionymi strukturami polega na tym, iż sposób uzyskiwania mocnych wrażeń jest uzależniony u nich

przede wszystkim od stosowanych przez ich rodziców metod wychowania. Internalizacja wartości w środowisku naturalnym przyczynia się do kształtowania poszczególnych wymiarów osobowości jednostek, a w tym samoakceptacji i samozadowolenia. To uwewnętrznienie stać się może determinantem bezpieczeństwa publicznego i gwarancją na mniejszy wskaźnik przestępczości na danym terenie. W myśl tego sport staje się alternatywą dla osób dokonujących czynów wybiegających poza obowiązujące prawo i skuteczną kanalizacją zachowań, które w tej działalności ludzkiej opierają się na powszechnie preferowanych zasadach.

J. Zieliński, B. Sakowska-Kamińska, *Diferentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2013, s. 139–144.

Celem eksploracji była próba uchwycenie zależności pomiędzy umiejscowieniem poczucia kontroli (LOC) a specyfiką zachowań ryzykownych, w aspekcie rywalizacji sportowej. Istotą tego rozpoznania naukowego stało się określenie rodzaju LOC-u preferowanego przez osoby zajmujące się sportem o podwyższonym ryzyku (sporty motorowe – żużlowe). Poszukiwałem odpowiedzi na pytanie: czy lokalizacja sterowności predysponuje człowieka do podejmowania ryzyka sportowego i osiągania sukcesów w tej dziedzinie aktywności ruchowej?

Poszukując korelacji pomiędzy lokalizacją poczucia kontroli a sukcesami zawodników sportów motorowych stwierdziłem, że zawodnicy z wewnętrzną lokalizacją poczucia kontroli na ogół częściej osiągają sukcesy na arenie sportowej niż zewnątrzsterowni sportowcy z porównywalnym doświadczeniem. Zawodnicy o takim umiejscowieniu poczucia kontroli charakteryzują się dużą wiarą we własne możliwości, pewnością siebie i większym niż u pozostałych osób poczuciem bezpieczeństwa, mają większą zdolność tolerowania frustracji, odraczania gratyfikacji, większą aktywność oraz niezależnością sądów. Prawdopodobnie wymienione cechy predysponują ich do miana zwycięzców. Bez wątpienia oprócz tej zależności, która może gwarantować uzyskiwanie dużej liczby punktów na zawodach, należy pamiętać o specyfice prowadzenia treningu. Metody szkolenia „żużlowców” o takim LOC-u powinny się opierać na zdecydowanych i sprawdzonych sposobach oddziaływania treningowego. Społeczna niereaktywność omawianych sportowców jest wywołana ich pewnością, że wszystko to co się dzieje na arenie sportowej zależy od kondycji fizycznej i psychicznej zawodnika. Formy sportowo-szkoleniowe, które mogłyby podwyższyć skuteczność osiągania zamierzonego celu oraz permanentnie motywować zawodnika do

kolejnych wyzwań rywalizacyjnych powinny opierać się na technikach poznawczo-behawioralnych.

Druga zależność (umiejscowienie poczucia kontroli i skłonności do podejmowania podwyższonego ryzyka, które zmierzało do wypadków na torze), która była przeze mnie wyjaśniana, skłoniła do sformułowania tezy, iż u zawodników z zewnętrznym umiejscowieniem poczucia kontroli występuje dodatnia korelacja ze skłonnościami do zachowań ryzykownych. Taki stan może być wywołany niepewnością sportowców w otoczeniu, brakiem u nich wiary w siebie. Są to na ogół osoby bierne społecznie oraz niewierzący we własny potencjał. Istotny jest dla nich wysoki prestiż społeczny, dlatego do osiągania kolejnych sukcesów są motywowani przez środowisko zewnętrzne. Ta chęć zaimponowania innym często jest wywołana niższą, niż u zawodników z odmiennym LOC-iem, samoocena i samoakceptacją oraz wyższym poczuciem zagrożenia. Są szczególnie podatni na wpływy ze środowisk o wysokim prestiżu oraz wrażliwi na wyśmiewanie, krytykowanie. Istotne jest w pracy z takimi sportowcami wykształcenie mocnej więzi z trenerem oraz stosowanie wybranych technik opanowywania u nich stresu.

J. Zieliński, B. Sakowska-Kamińska, *Changes of Emotional Tension in MMA Sportsmen* [w:] *Sport in the context of Social Sciences*, red. W.J. Cynarski, J. Kosiewicz, K. Obodyński, Wydawnictwo UR. Rzeszów 2012, s. 115–134.

J. Zieliński, W. Czarny, W. Bajorek, *Tendencies for Disorders in Social Behaviours of the People Practicing Ju-Jitsu*, PARIPEX – Indian Journal of Research, Vol. 2, Issue 11, Nov 2013, s. 245–246.

I. Momola, **J. Zieliński**, R. Grzywacz, M. Niewczas, *The diversity of emotional tension and strength among sportsmen of martial arts and team-sport games*, Scientific Review of Physical Culture, Vol. 6, issue 2, 2016, s. 22–30.

Kolejny cykl pogłębionych badań przeprowadziłem wśród osób trenujących sporty walki (MMA, ju-jitsu, kyokushinkai). W pierwszej eksploracji zainspirowała mnie korelacja rodzaju umiejscowienia poczucia kontroli u osób z wymienionych powyżej grup podwyższonego ryzyka i ich odporności psychicznej na sytuacje problemowe w kontekście sukcesu i porażki sportowej. Okazało się, że umiejscowienie poczucia kontroli może być pośrednim lub bezpośrednim sprawcą zmienności napięcia emocjonalnego osoby startującej w zawodach. Wewnętrzsterowność sportowca na ogół wywołuje optymalną koncentrację uwagi, co pozwala uniknąć lub złagodzić skutki porażki rywalizacyjnej. U osoby z zewnętrznym umiejscowieniem poczucia kontroli, częściej niż z wewnętrznym

umieszczeniem, będzie się ujawniał lęk poznawczy, który może stać się przyczyną obniżonej odporności psychicznej.

W drugiej empirycznej eksploracji rozpoznawałem u osób trenujących ju-jitsu, bezpośrednio związanych z walkami w „klatkach”, skłonności do występowania zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym. Dowiodłem, że występuje umiarkowane podobieństwo w większości utworzonych profili osób trenujące ju-jitsu i studentów Wydziału Wychowania Fizycznego UR. Znaczące różnice ujawniają się w stylu buntowniczo-podejrzliwy i agresywno-sadystyczny. W przypadku zawodników MMA (w odróżnieniu do studentów) utworzony z tych profili tzw. wskaźnik syndromu wrogości przyjmuje wysokie miejsce.

W ostatnim artykule tego cyklu próbowałem ocenić zróżnicowanie napięcia emocjonalnego oraz siły zawodników trenujących ju-jitsu, kyokushinkai, piłkę nożną oraz koszykówkę. Istotne dla niniejszej diagnozy było poszukiwanie korelacji pomiędzy poziomem agresji, odpornością na stres, poczuciem kontroli i chęcią pokazania się w zbyt korzystnym świetle a siłą eksplozywną i funkcjonalną. Aby dokładniej zdiagnozować powyższą zależność posłużyłem się kwestionariuszem do pomiaru poziomu agresji A. Bussa i M. Perryego, kwestionariuszem Delta R. L. Drwala⁵, badającym umiejscowienie poczucia kontroli, oraz testem „Umiejętność podejmowania decyzji”. W badaniu siły wykorzystałem próby z Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej, mierzące siłę eksplozywną kończyn dolnych oraz funkcjonalną. Uzyskane wyniki badań zostały poddane jednoczynnikowej analizie wariancyjnej, analizie korelacji – celem stwierdzenia kierunku współzależności występujących pomiędzy poziomem siły a wynikami testów psychologicznych. W analizie wyników badań zastosowałem metody statystyki opisowej i matematycznej.

Ostatnią grupą ryzyka, która została przebadana przeze mnie, była grupa chuliganów stadionowych.

J. Zieliński, W. Bajorek, *Psycho-social aspects of stadium hooliganism*, Science & Military. Liptovsky Mikulas, 1/8/2013, s. 74–80.

K. Görner, **J. Zieliński**, A. Jurczak, *The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators*, Baltic Journal of Health and Physical Activity 2016, 8(1), s. 51–57.

J. Zieliński, K. Görner, A. Jurczak, *Interpersonal Behaviors of People Belonging to the Risk Orient Group*, Acta Universitatis Matthiae Belii Physical Education and Sport, Banska Bystrica, Vol. 5, No. 2/2013, s. 178–188.

---

⁵ E. Aranowska, J. Rytel, *Struktura czynnikowa kwestionariusza agresji Bussa i Perry'ego (BPQA) w populacji polskiej*, Studia Psychologica UKSW 12(2) 2012, s. 135-151.

W badaniach tych wydawało się istotne określenie poziomu zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym grup pseudokibiców. Analiza materiału badawczego pozwoliła na ustalenie zróżnicowania wskaźnika syndromu wrogości w grupach kibiców i chuliganów piłkarskich. Wysokie wartości składowych wskaźnika w grupie chuliganów sugerowały, że ich wrogość jest powyżej normy, co może wskazywać na częstsze niż w grupie kontrolnej preferowanie postaw wojowniczych i antyspołecznych. Styl buntowniczy i podejrzliwy w kontaktach społecznych u pseudokibiców osiągnął wysoki pułap, co świadczyło o tendencjach do wyzwalać się u nich postawy obronnej i nieufności wobec innych ludzi. Podczas meczu chuligan piłkarski preferował w relacjach interpersonalnych style agresywny i sadystyczny oraz kooperacyjny i narcystyczny, manifestując je wybuchami skrajnej przemocy, a także dramatycznie wysoką wyższością i przesadną niezależnością, w przeciwieństwie do kibiców, którzy wykazywali skrajnie niską agresję, a ich wyższość i niezależność nie odbiegały od normy.

W innej publikacji zauważyłem, że w postępie cywilizacyjnym do głosu dochodzą struktury wspomagające wychowanie, które czasami nie do końca są zgodne z podejściem humanistycznym rozwoju człowieka i pożądane przez niego samego (m.in.: mass media, Internet, grupy wyznaniowe, ale również: globalizacja, tradycjonalizm, marginalizacja życia społecznego, autoedukacja, czy: subkultury młodzieżowe, organizacje młodzieżowe, chuligani stadionowi, grupy zawodowe oraz alternatywne itp.). Twory te wykorzystują specyficzny wachlarz metod oddziaływania wychowawczego, często opartego na systemie egzystencjalnego przetrwania w świecie zniekształconych wartości. Opisując te obszary uznałem, że posiadają wymiar „pryzmatów”, które naruszają kierunek optymalnego, tradycyjnego wychowania i oddalają ludzi od szlaku wytyczonego do ideałów ludzkości. Przejście przez te pryzmaty dostarcza osobom wielu alternatywnych możliwości w kształtowaniu, często bezwiednie, ich osobowości. Jedynie od ich świadomości zależy odporność na niekorzystne „pryzmatyczne wpływy”. Im bardziej ludzie poddają się oddziaływaniom pryzmatów, tym dłużej znajdują się pod ich zasięgiem, a tym samym potrzebują więcej czasu do oczekiwanego wychowawczo, optymalnego uspołecznienia. To pod wpływem „pryzmatów współczesnego wychowania” ujawniają się dylematy, których rozstrzygnięcie jest istotą współczesnego świata. W trakcie badań warto poszukiwać odpowiedzi na pytania:

- czy w procesie kształtowania osobowości ludzi ważne jest wychowanie „globalne” lub „lokalne”?,

- czy należy maksymalnie rozwijać wrażliwość osoby na drugiego człowieka, czy go uodparniać na informację o cierpieniu drugiej osoby?,
- czy należy uczyć wartościowania świata zewnętrznego poprzez ujawnione wzorce, czy pokazywać jedynie możliwości wyboru wartości i nadawania wartości?,
- czy kształcić człowieka zupełnie wolnego, bez szczególnych wymagań, norm, sankcji, czy osobę przed którą ujawnia się wyzwania oparte na określonych regułach?,
- czy kształcić u człowieka tolerancję na różne nieudogodnienia życiowe?,
- czy nastawić wychowanie na bezwzględny sukces?,
- czy wskazywać w wychowaniu na akceptowane społecznie wzorce, czy jedynie informować o różnych możliwościach nadawania sensu własnemu życiu?,
- czy kształcić wychowawców pod względem wiedzy, umiejętności, kompetencji osobowych, czy zwracać tylko uwagę na osobowość?,
- czy państwo powinno ingerować w programy i procesy wychowawcze, czy pozostawić to swobodnemu oddziaływaniu rodziny?,

Należy jednak mieć świadomość, że eksploracje te nie ukierunkują ludzi na wybory pomiędzy niepokojącymi biegunami, lecz kreślą skalę problemów, z jakimi zmagają się ludzie w „pryzmatach współczesnego wychowania”.

J. Zieliński, *Pryzmaty współczesnego wychowania*, Wydawnictwo „Druk Sowa”, Warszawa 2014.

Poszukując odpowiedzi na powyższe pytania dokonałem analizy naukowo-poznawczej, która jest próbą podjęcia egzegezy dziedzin, obszarów „kondycji wychowawczej współczesnego człowieka”. Wszystkie te obszary (pryzmaty) mają jednak charakter immanentny, organiczny, z pełną holistycznie pojętą wizją wychowania ludzi. Jest to podejście antropologiczno-humanistyczne, szersze niż poszczególnych dyscyplin zajmujących się procesami związanymi z rozwojem ludzi. Staje się uprawniającą próbą, nie tyle syntezy – bo prawdopodobnie jest to niemożliwe, lecz poszukiwania czegoś, co z punktu widzenia zakłócenia humanistycznej tożsamości człowieka, w dobie postmodernistycznej destrukcji (dekompozycji tożsamości), jest istotnym procesem kształtującym osobowość. Konieczność uchwycenia i częściowo wyjaśnienia tych pryzmatów (obszarów zakłócających proces wychowania) narzuca cel niniejszej rozprawy. Sygnalizowanie o tego typu niebezpieczeństwach wychowawczych staje się koniecznością w permanentnie zmieniających się środowiskach. Obecna globalizacja, siłą rzeczy, kształtuje u ludzi postawy powierzchownego podejścia do wielu spraw, a detal w nich staje się mało istotny

i niepotrzebnie zaprzatający głowy. W rezultacie takiego nastawienia społecznego, bez racjonalnej kontroli wychowawczej, obszary wpływów mogą być idealnymi terenami do przemytu zbytniej liberalizacji życia, wyznaczonego poprzez system korzyści, a ludzie nieświadomymi przedmiotami manipulacyjnych korporacji. Na ogół ludzie już nie nadążają i przegrywają w walce z tempem przemian cywilizacyjnych, a utworzona „luka” pomiędzy zrozumieniem a pomysłowością jest idealnym obszarem dla „pryzmatów współczesnego wychowania”.

Dlatego też istotne dla niniejszych rozważań (rozdział I) wydawało mi się zwrócenie uwagi na manipulacyjne funkcje środowiska. Ludzie często nie zdają sobie sprawę z siły oddziaływania mass mediów. A przecież środki wpływów skutecznie modyfikują spostrzeganie rzeczywistości, czyniąc ją niepokojącą, zaskakującą, a co za tym idzie – atrakcyjniejszą. Należy pamiętać, że od ustawienia kamery czy umiejętnego montażu materiału filmowego/reklamowego, sprytnego ujawniania danych z natury bardzo powszechnych społecznie, ludzie zostają wciągnięci w zawiły mechanizm, który absorbuje ich uwagę. W zależności od świadomości widza ten jeden z pryzmatów wychowania może różnicować opinie na dany temat, podkreślać swoje spojrzenie, modyfikować ludzkie nastawienia i narzucać „swoje” prawdy. Innym z pryzmatów, opisanych przeze mnie w tym rozdziale, są grupy wyznaniowe, które odszukują swoich zwolenników wśród osób zawiedzionych zastaną rzeczywistością, ze względu na zawiłości systemowe zniechęconych dążeniem do sukcesów życiowych lub tych, którzy osiągnęli już tak dużo, że codzienność ich nie motywuje do wyznaczania nowych celów. Wykorzystywanie takich postaw społecznych staje się m.in. domeną werbownictwa tych sekt, które w swoim zamyśle posługują się przeróżnymi mechanizmami wpływów i dzięki temu osiągają zamierzony cel.

Kolejnymi pryzmatami współczesnego wychowania, wymienionymi przeze mnie w niniejszej rozprawie, to systemowe wpływy kulturowe (rozdział II), które kształtują u społeczeństwa sposób wartościowania świata zewnętrznego. Zastanawiające jest to, czy system tradycyjnego formowania osobowości staje się strażnikiem wartości niezbędnych do godnego życia, a nie tak, jak niektórzy mogą twierdzić, skostniałą twierdzą zacofania. Czy powoli postępujące zmiany w niektórych obszarach życia społecznego zniechęcają „postępowych” ludzi do preferowania wybranych tradycyjnych sposobów funkcjonowania społecznego? Bez wątplenia ta niechęć może być wzmacniana przez procesy wszechobecne w globalizacji ustrojowej, ze względów niezrozumiałych niejednokrotnie nastawionej na działania oparte na hedonizmie, a nie na humanizmie. Balans pomiędzy tymi dwoma podejściami wywołuje „zagubienie” społeczne. Zamazują się obszary, w których ujawniają się

próby odszukiwania rzeczy ważnych dla większości ludzi, ale są one jednak najczęściej zwieńczone różnorodnymi kryzysami.

Ponadto należy pamiętać, iż umiejscowienie osób w określonym środowisku determinuje ich do zróżnicowania finalnej postaci osobowości (rozdział III). To, w jakim obszarze wychowania się poruszają ludzie, może stać się prognozą ich późniejszych postaw, co manifestowane jest przez nich swoistymi zachowaniami. Nieumiejętne wyszukiwanie form funkcjonowania społecznego (nieracjonalne formy spędzania czasu wolnego), występujący dysonans pomiędzy osobistymi oczekiwaniami a chęcią poszukiwania metod do ich osiągnięcia (marginalizacja życia społecznego) czy swoista ucieczka w świat niewymagający od ludzi przystosowania się, tylko oferujący upragnioną rzeczywistość (subkultury młodzieżowe) lub konkurencyjne poszukiwania odpowiedzi na trudne pytania czasami uhonorowane równowagą wewnętrzną (autoedukacja), może kreować osobowości uczestników tych pryzmatów wychowawczych na wzór osób pozbawionych opieki ich środowisk naturalnych: opuszczonych, zaniedbanych i niejednokrotnie wyalienowanych.

Zbyttnia tolerancja lub, jak kto woli, liberalizacja społeczna stanowi postnowoczesny nurt życia ludzi, którzy umiejętnie starają się uszczknąć coś dla własnych interesów (rozdział IV). Działania te są niejednokrotnie maskowane (parady grup alternatywnych, demonstracje bojówek młodzieżowych) lub opierają się na tradycyjnych działaniach społecznych (wiece publiczne grup zawodowych, burdy stadionowe), a dzieje się to po to, aby możliwe było skuteczniejsze osiągnięcie zamierzonych celów. Częste występowanie określonych zachowań społecznych, nie zawsze zrozumiałych, po pewnym czasie staje się czymś normalnym, a próg ludzkiej tolerancji lub liberalizacji niezauważalnie przesuwa się, osiągając pułap, który sprzyja „bezbolesnemu” wprowadzaniu nowych, jeszcze bardziej cywilizacyjnie zaskakujących, rozwiązań. Współwystępowanie tych zjawisk rozprasza uwagę społeczną i zakłóca racjonalną ocenę, a dzięki temu pozwala przemycić własne rozwiązania, które w innych warunkach nie miałyby racji bytu. Kolejne wymienione przeze mnie pryzmaty wychowania kształtują osobowości ludzi o labilnych postawach dostosowywanych do potrzeb określonych struktur, a grupowe zachowania usprawiedliwiane są współczesną koniecznością bycia elastycznym społecznie.

4.1.2. Pedagogiczne aspekty kultury fizycznej

Bazując na moim doświadczeniu edukacyjnym i zdobytych kwalifikacjach istotna wydawała mi się naukowa eksploracja oraz próba przedstawienia mojego stanowiska na temat pedagogicznych aspektów kultury fizycznej człowieka. Mimo że w literaturze przedmiotu

można wyszukać wiele dyskusji w obszarze nurtującego mnie tematu, jednak określony problem moich dociekań jest nadal do końca nierozstrzygnięty. W badaniach koncentrowałem się na motywacji człowieka do uczestnictwa w szeroko rozumianej kulturze fizycznej, a także instytucjonalnym procesie kształtowania jego osobowości. Próbowałem również dostrzec konteksty zaburzające cały proces wychowania fizycznego i wyodrębnić determinanty warunkujące sukces sportowy czy społeczny człowieka w nim zaangażowanego.

Temat prowadzonych przeze mnie badań był podstawowym wątkiem moich 9 wystąpień konferencyjnych, zaś w publikacjach naukowych odniosłem się do niego w 1 autorskiej monografii, 2 monografiach pod moją redakcją i współredakcją naukową, 10 czasopismach naukowych i 12 rozdziałach w książkach.

Autorstwo lub współautorstwo monografii:

1. J. Zieliński, *Wybrane aspekty wychowania do aktywności fizycznej*, Wydawnictwo „Amelia”, Rzeszów 2013.
2. J. Zieliński (red.), *Pedagogiczno-społeczne aspekty aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych*, Wydawnictwo „Druk Sowa”, Warszawa 2014.
3. M. Przydział, I. Pezdan-Śliż, **J. Zieliński** (red.), *Kultura fizyczna osób niepełnosprawnych w obliczu wyzwań współczesnego świata*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów 2018.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle książki, opracowaniu jej struktury, zaproszeniu do współpracy innych autorów, opracowaniu wstępu, gromadzeniu artykułów, oceny jakości formalnej i merytorycznej artykułów, współtworzeniu manuskryptu książki.

Publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych i krajowych:

1. J. Zieliński, *Analysis of the selected occupational motivation determinants for P.E. teacher*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2009, s. 73–80.
2. J. Zieliński, *Professional motivation of physical education teacher in consideration of educational success and selected outside schools impact factors*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2009, s. 66–72.
3. **J. Zieliński**, B. Sakowska-Kamińska, *Changes of Emotional Tension Gymnasts In Sports Acrobatics*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 1, Presov 2012, s. 258–266.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

4. R. Wilk, **J. Zieliński**, *Passion and determination of the disabled succeeding in sports*, Scientific Review of Physical Culture, Vol. 3, Issue 3, 2013, s. 164–168, <http://www.srpc.eu/>

Mój udział polegał na: pomyśle artykułu, przygotowaniu koncepcji, przygotowaniu tekstu artykułu.

5. M. Ozimek, K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, *Main directions of improvement of high-class sportsmen training system – Główny kierunki współczesnego systemu przygotowania sportowców wysokiej klasy*, Journal of Health Sciences. Radom, Vol. 4, No. 13(2014), s. 17–25.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, współopracowaniu manuskryptu artykułu.

6. K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, E. Wilk, W. Duma, *Aktywność fizyczna młodzieży w czasie wolnym na tle wybranych uwarunkowań (Physical activity of youth in their leisure time on the selected background)*, Journal of Health Sciences. Radom, Vol. 4, No. 13(2014), s. 266–284.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, współopracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, analizie i interpretacji wyników badań.

7. **J. Zieliński**, R. Grzywacz, R. Wilk, *Tendencies to muscle dysmorphia among men training silhouette sports*, Scientific Review of Physical Culture, Vol. 7, issue 1, 2017, p. 95–106.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań.

8. W. Paśko, M. Śliż, M. Paszkowski, **J. Zieliński**, K. Polak, M. Huzarski, K. Przednowek, *Characteristics of Cognitive Abilities among Youths Practicing Football*, International Journal of Environmental Research and Public Health, Public Health 2021, 18, 1371. <https://doi.org/10.3390/ijerph18041371>.

Mój udział polegał na: współudziale przy przygotowaniu koncepcji badań, przeprowadzeniu pomiarów, przeprowadzeniu interpretacji wyników badań, współudziale przy przygotowaniu tekstu artykułu.

9. M. Śliż, K.H. Przednowek, P. Kapuściński, B. Dziadek, Ł. Godek, K. Warchoń, **J. Zieliński**, K. Przednowek, *Characteristics of the level of psychomotor abilities of female handball players*, BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation (2022) 14:83, <https://doi.org/10.1186/s13102-022-00475-5>.

Mój udział polegał na: współudziale przy przygotowaniu koncepcji badań, przeprowadzeniu pomiarów, przeprowadzeniu interpretacji wyników badań, współudziale przy przygotowaniu tekstu artykułu.

10. W. Paśko, J. Dydek, **J. Zieliński**, T. Hulewicz, M. Śliż, B. Dziadek, K. Przednowek, *Assessing Psychomotor Abilities in Handcyclists using Computerized Tests: An Initial Study*. DOI: 10.5220/0011553200003321, In Proceedings of the 10th International Conference on Sport Sciences Research and Technology Support (icSPORTS 2022), p. 137–142.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań, zebraniu materiału badawczego, analizie i interpretacji wyników oraz opracowaniu wniosków z badań.

Rozdziały w książkach:

1. J. Zieliński, *Analiza wypalenia zawodowego nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2009, s. 91–100.
2. J. Zieliński, *Trudności zawodowe nauczyciela wychowania fizycznego motywacją do podejmowania działań dydaktyczno-wychowawczych* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR 2009, s. 80–90.
3. J. Zieliński, *Analiza tożsamości zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR 2009, s. 53–67.
4. J. Zieliński, *Klimat placówki determinantem motywacji zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci*, red. E. Zadarko, Z. Barabas, t. 2, Wydawnictwo PWSZ Krosno, Krosno 2009, s. 373–384.
5. J. Zieliński, *Subjective determinants of candidates for P.E. teacher occupational identity* [w:] *Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci*, red. E. Zadarko, Z. Barabas, t. 2, Wydawnictwo PWSZ Krosno, Krosno 2009, s. 81–94.
6. **J. Zieliński**, B. Sakowska-Kamińska, *Sklonności zawodników do zachowań nieśmiałych w sytuacji ekspozycji społecznej determinantem ich sukcesów sportowych* [w:] *Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizycznej*, red. J. Kosiewicz, T. Michaluk, K. Pezdka, Studia i Monografie AWF we Wrocławiu nr 114, AWF Wrocław 2013, s. 129–137.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

6. A. Mazur-Rylska, W. Czarny, **J. Zieliński**, *Psychopedagogiczna jazda konna osób niepełnosprawnych jako składowa programu jeździectwa terapeutycznego* [w:] *Aktywność ruchowa rozwojową formą życiową osób niepełnosprawnych*, red. M. Przydział, S. Drozd, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 90–103.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu oraz opracowaniu sekcji opisujących materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

7. **J. Zieliński**, A. Jurczak, M. Ozimek, K. Görner, *Sport determinantem jakości życia osób Niepełnosprawnych* [w:] *Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych*, red. I. Pezdan-Śliż, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 9–20.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle badań, opracowaniu koncepcji pracy, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowaniu sekcji opisujących materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja), wnioski z badań.

8. A. Jurczak, **J. Zieliński**, K. Görner, E. Wilk, *Media i sport w rewalidacji osób niepełnosprawnych* [w:] *Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych*, red. I. Pezdan-Śliż, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 102–112.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, opracowaniu sekcji opisujących wstęp i korekcie oraz udzielenie odpowiedzi na pytania recenzentów.

9. K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, *Educational and family determinants of physical activity development of young people in their leisure time* [in:] *Activity & Education – Physical Culture in Three European Countries*, red. B. Niespodziński, A. Kostencka, R. Gotowski, Wydawnictwo Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Bydgoszcz 2015, s. 56–74.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał i metodę oraz wyniki (analizę i interpretację).

10. J. Zieliński, *Zróżnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych* [w:] *Społeczne i ekonomiczne aspekty niepełnosprawności*, red. P. Żegleń, R. Grzywacz, Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2016, s. 143–164.

W wykazanej powyżej na pierwszym miejscu monografii starałem się zawrzeć, oparte na literaturze przedmiotu, moje przemyślenia na temat procesu kształtowania osobowości człowieka aktywnego fizycznie. Książkę rozpoczynam informacjami dotyczącymi genezy aktywności fizycznej i ściśle powiązanego z nią starożytnego wychowania człowieka. W tym okresie formowanie na dojrzałego obywatela określonej społeczności opierało się początkowo na budowaniu jego tężyzny fizycznej, sprawności fizycznej. Takie podejście związane z aspektami kulturowymi, społecznymi potrzebami, gdy nie spełniało już oczekiwań publicznych, cywilizacyjnych (sprawność fizyczna nie była tak ważnym atrybutem w zdobywaniu pokarmu lub obrony terytorium) przeobrażało się w rywalizację sportową i z czasem zastępowane było i uzupełniane wychowaniem mentalnym. W zależności od epoki lub kraju wychowanie fizyczne nabierało różnego kształtu, choć nadal związane było z sytuacją geopolityczną jednostki.

J. Zieliński, *Wybrane aspekty wychowania do aktywności fizycznej*, Wydawnictwo „Amelia”, Rzeszów 2013.

W monografii tej zwróciłem także uwagę na szczególne miejsce aktywności w życiu każdej istoty żywej. To od aktywności już na poziomie komórkowej zależy istnienie nie tylko

człowieka. Wyjaśniłem znaczenie tego procesu za pośrednictwem nauk o kulturze fizycznej: psychologii, medycyny, biochemii, socjologii oraz pedagogiki.

Część pracy poświęciłem walorom wychowawczym sportu wyłaniającym się w optymalnie działających klubach sportowych, w których ważną rolę w kształtowaniu motywacji do udziału w aktywności fizycznej odgrywa trener. Zwróciłem uwagę na niebezpieczeństwa towarzyszące tej działalności człowieka, ale również na korzyści, które są preferowane przez osoby mało reaktywne, poszukujące mocnych wrażeń.

W rozdziale ósmym zawarłem informacje na temat reintegracyjnej funkcji sportu. W tym miejscu opisane zostały przeze mnie aspekty resocjalizacji poprzez sport, a także walory sportu w rehabilitacji zdrowotnej i życiowej osób z niepełnosprawnością.

Znaczną część monografii poświęciłem instytucjonalnemu wychowaniu fizycznemu i zjawiskom współwystępującym w procesie fizycznej edukacji. Opisałem konteksty programowego oddziaływania szkoły, umieszczając te rozważania w przestrzeni ustawodawczej z uwzględnieniem reformy programowej. W tym fragmencie zwróciłem uwagę na znaczącą rolę nauczyciela w procesie wychowania do aktywności fizycznej młodego pokolenia. Istotne w tym procesie wydawały mi się jego kompetencje merytoryczne, metodyczne i społeczne, które mogą gwarantować atrakcyjność zajęć, a tym samym jakość kształcenia. Dzięki jego fachowości możliwa staje się redukcja zachowań ryzykownych wśród uczestników aktywności fizycznej i podejmowania racjonalnych form aktywności podczas wolnego czasu.

Ściśle powiązane z powyższą tematyką monografii są artykuły wydane w wydawnictwach krajowych i międzynarodowych lub rozdziały w książkach.

1. J. Zieliński, *Analysis of the selected occupational motivation determinants for P.E. teacher*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2009, s. 73–80.
2. J. Zieliński, *Professional motivation of physical education teacher in consideration of educational success and selected outside schools impact factors*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 3, Presov 2009, s. 66–72.
3. J. Zieliński, *Analiza wypalenia zawodowego nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2009, s. 91–100.
4. J. Zieliński, *Trudności zawodowe nauczyciela wychowania fizycznego motywacją do podejmowania działań dydaktyczno-wychowawczych* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2009, s. 80–90.

5. J. Zieliński, *Analiza tożsamości zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym*, red. W.J. Cynarski, W. Bajorek, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2009, s. 53–67.
6. J. Zieliński, *Klimat placówki determinantem motywacji zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego* [w:] *Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci*, red. E. Zadarko, Z. Barabas, t. 2, Wydawnictwo PWSZ Krosno, Krosno 2009, s. 373–384.
7. J. Zieliński, *Subjective determinants of candidates for P.E. teacher occupational identity* [w:] *Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci*, red. E. Zadarko, Z. Barabas, t. 2, Wydawnictwo PWSZ Krosno, Krosno 2009, s. 81–94.
8. K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, E. Wilk, W. Duma, *Aktywność fizyczna młodzieży w czasie wolnym na tle wybranych uwarunkowań* (*Physical activity of youth in their leisure time on the selected background*), *Journal of Health Sciences*. Radom 2014, Vol. 4, No. 13(2014), s. 266–284.
9. K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, Educational and family determinants of physical activity development of young people in their leisure time [in:] *Activity & Education – Physical Culture in Three European Countries*, red. B. Niespodziński, A. Kostencka, R. Gotowski, Wydawnictwo Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Bydgoszcz 2015, s. 56–74.

W cyklu powyższych rozdziałów zamieściłem próby empirycznego rozpoznania roli nauczyciela wychowania fizycznego w procesie edukacyjnym. Ująłem charakterystyczne empiryczne analizy wybranych komponentów zawodu nauczyciela: motywacji czy tożsamości zawodowej. W ramach tych diagnoz skonstruowałem i zaproponowałem narzędzie pomiarowe do określania predyspozycji kandydata do zawodu nauczyciela wychowania fizycznego, wyodrębniając jego skłonności do wypalenia zawodowego, ocenę poziomu jego motywacji do pracy w tym charakterze, skali utożsamiania się z tym fachem oraz umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wpisanymi w tę działalność. Bez wątplenia klimat placówki ma wpływ na podnoszenie jakości pracy edukacyjnej, budowanie odpowiedniej atmosfery pracy, a tym samym konstruowanie obszaru optymalnej edukacji. We wnioskach z przeprowadzonych przeze mnie badań zamieściłem sugestie dotyczące istotnej roli rodziny i szkoły w wychowaniu do aktywności fizycznej wśród młodych ludzi.

Obszar moich empirycznych eksploracji pedagogicznych aspektów kultury fizycznej również obejmuje znaczenie aktywności ruchowej w funkcjonowaniu społecznym osób z niepełnosprawnością.

W moich opracowaniach, opartych głównie na empirycznych eksploracjach, aktywność ruchowa wybija się na pierwszy plan jako rozwojowa forma życiowa, kształtująca osobowość każdego człowieka. Uprawiana w pełni profesjonalnie oprócz walorów widowiskowych, dzięki

którym dostarcza widzom smaku pośredniego w niej udziału i przeżywania z „bezpiecznej” pozycji (z widowni) sukcesów oraz porażek ulubionych zawodników, posiada walory zdrowotne, terapeutyczne czy profilaktyczne, tak bardzo pożądane zarówno dla pełnosprawnych, jak i (nie)pełnosprawnych jej użytkowników.

J. Zieliński (red.), *Pedagogiczno-społeczne aspekty aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych*, Wydawnictwo „Druk Sowa”, Warszawa 2014.

M. Przydział, I. Pezdan-Słiż, **J. Zieliński** (red.), *Kultura fizyczna osób niepełnosprawnych w obliczu wyzwań współczesnego świata*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2018.

W powyższych monografiach o charakterze teoretyczno-empirycznym zredagowałem różne doniesienia naukowe na temat pedagogiczno-społecznych aspektów aktywności ruchowej osób z niepełnosprawnością, osadzone w obszarze kultury fizycznej. Podjęta przeze mnie próba eksploracji jest w niektórych przypadkach (np. badania przeprowadzone przez studentów) inicjacją działalności naukowej lub poszukiwaniem rozwiązań w zakresie życiowych problemów osób niepełnosprawnych, czy też dojrzałą kontynuacją odkrywania czynników warunkujących jakość funkcjonowania społecznego tej grupy osób. Problematyka zawarta w dwóch wymienionych wyżej pozycjach, gromadzi informacje dotyczące różnorodnych uwarunkowań pedagogicznych oraz społecznych form aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych. Pojawiają się w niej empiryczne analizy, często poparte doświadczeniem w określonej dziedzinie, autorów artykułów. Miejsce w niej znalazły rozważania o roli teatroterapii, sportu i turystyki w podnoszeniu szeroko rozumianej jakości życia osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami. Przedstawione również zostały opinie i wiedza młodzieży na temat barier, z jakimi zmagają się bohaterowie tej monografii, a także rywalizacji sportowej, w której oni uczestniczą. Rehabilitacja życiowa osób z niepełnosprawnością nie byłaby możliwa bez ochrony prawnej i wsparcia instytucji na ich rzecz działających, dlatego wydawało się konieczne dołączenie do niniejszych publikacji również tematycznie takich opracowań. Monografie powstały z myślą pobudzenia publicznej wrażliwości na ograniczenia środowiskowe lub mentalne, występujące u osób z niepełnosprawnością. Przedstawiają dobre praktyki prowadzone przez instytucje, organizacje na rzecz grupy tych ludzi. Powinny stać się głosem w dyskusji nad współczesnym znaczeniem aktywności ruchowej w procesie polepszania jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz nadania optymalnego znaczenia niniejszej problematyce w środowisku lokalnym poprzez pedagogiczno-społeczną refleksję naukową.

Problematyka osób z niepełnosprawnością jest uwzględniana w tematach innych przeprowadzonych przeze mnie badań naukowych, które rozstrzygają problemy jakości życia sportowców niepełnosprawnych, ich determinacji w dążeniu do celu, polaryzacji obrazów medialnych zawodników (nie)pełnosprawnych i pełnosprawnych. W tej tematyce dokonałem rozpoznania znaczenia jazdy konnej w terapii osób z niepełnosprawnością, określiłem zróżnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych oraz oceniłem zdolności psychomotoryczne kolarzy ręcznych na tle innych dyscyplin sportowych zawodników pełnosprawnych.

R. Wilk, **J. Zieliński**, *Passion and determination of the disabled succeeding in sports*, Scientific Review of Physical Culture, Vol. 3, Issue 3, 2013, s. 164–168, <http://www.srpc.eu/>

A. Mazur-Rylska, W. Czarny, **J. Zieliński**, *Psychopedagogiczna jazda konna osób niepełnosprawnych jako składowa programu jeździectwa terapeutycznego* [w:] *Aktywność ruchowa rozwojową formą życiową osób niepełnosprawnych*, red. M. Przydział, S. Drozd, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 90–103.

J. Zieliński, A. Jurczak, M. Ozimek, K. Görner, *Sport determinantem jakości życia osób Niepełnosprawnych* [w:] *Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych*, red. I. Pezdan-Śliż, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 9–20.

A. Jurczak, **J. Zieliński**, K. Görner, E. Wilk, *Media i sport w rewalidacji osób niepełnosprawnych* [w:] *Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych*, red. I. Pezdan-Śliż, Wydawnictwo „Fabryka Druku”, Warszawa 2014, s. 102–112.

J. Zieliński, *Zróżnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych* [w:] *Spoleczne i ekonomiczne aspekty niepełnosprawności*, red. P. Żegleń, R. Grzywacz, Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2016, s. 143–164.

W. Pasko, J. Dydek, **J. Zielinski**, T. Hulewicz, M. Śliż, B. Dziadek, K. Przednowek, *Assessing Psychomotor Abilities in Handcyclists using Computerized Tests: An Initial Study*. DOI: 10.5220/0011553200003321, In Proceedings of the 10th International Conference on Sport Sciences Research and Technology Support (icSPORTS 2022), p. 137–142.

W swoich badaniach wykorzystuję najnowsze narzędzia pomiarowe, dzięki którym między innymi możliwa była diagnoza poziomu uzdolnień poznawczych i zdolności psychomotorycznych osób trenujących piłkę ręczną. W swoich eksploracjach zajmowałem się najistotniejszymi komponentami przygotowania sportowego zawodników najwyższej klasy

(między innymi Rafała Wilka – multimedalisty Igrzysk Paraolimpijskich) oraz niekorzystnymi zjawiskami występującymi podczas uprawiania określonej dyscypliny sportowej – nieśmiałością i umiejscowieniem poczucia kontroli w akrobatyce sportowej, czy dysmorfii mięśniowej u osób trenujących sporty sylwetkowe. We wszystkich tych analizach uwzględniałem korelację, z tak ważnym w sporcie, sukcesem.

J. Zieliński, B. Sakowska-Kamińska, *Changes of Emotional Tension Gymnasts In Sports Acrobatics*, Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis, 1, Presov 2012, s. 258–266.

J. Zieliński, B. Sakowska-Kamińska, *Sklonności zawodników do zachowań nieśmiałych w sytuacji ekspozycji społecznej determinantem ich sukcesów sportowych* [w:] *Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizyczne*, red. J. Kosiewicz, T. Michaluk, K. Pezdka, Studia i Monografie AWF we Wrocławiu nr 114, AWF Wrocław 2013, s. 129–137.

M. Ozimek, K. Görner, A. Jurczak, **J. Zieliński**, *Main directions of improvement of high-class sportsmen training system – główne kierunki współczesnego systemu przygotowania sportowców wysokiej klasy*, Journal of Health Sciences. Radom 2014, Vol. 4, No. 13(2014), s. 17–25.

J. Zieliński, R. Grzywacz, R. Wilk, *Tendencies to muscle dysmorphia among men training silhouette sports*, Scientific Review of Physical Culture, Vol. 7, issue 1, 2017, p. 95–106.

P. Wojciech, M. Śliż, M. Paszkowski, **J. Zieliński**, K. Polak, M. Huzarski, K. Przednowek, *Characteristics of Cognitive Abilities among Youths Practicing Football*, International Journal of Environmental Research and Public Health, Public Health 2021, 18, 1371. <https://doi.org/10.3390/ijerph18041371>.

M. Śliż, K.H. Przednowek, P. Kapuściński, B. Dziadek, Ł. Godek, K. Warchoł, **J. Zieliński**, K. Przednowek, *Characteristics of the level of psychomotor abilities of female handball players*, BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation, 2022, 14, 83, <https://doi.org/10.1186/s13102-022-00475-5>.

4.1.3. Dylematy współczesnej edukacji

Trzeci cykl moich pogłębionych badań poświęciłem przede wszystkim uchwyceniu niekorzystnym zjawiskom zachodzącym w wychowaniu, które bez wątpienia odgrywają szczególną rolę w instytucjonalnym kształceniu człowieka. W tej grupie eksploracji również odnaleźć można merytoryczne wskazówki dla nauczycieli wychowania fizycznego przydatne w ich pracy zawodowej.

Dylematy współczesnej edukacji były głównym wątkiem empirycznych eksploracji, a analizy uzyskanych przeze mnie wyników badań przedstawiłem w 1 autorskiej monografii, 1 współautorskiej monografii i w 7 czasopismach naukowych.

Autorstwo lub współautorstwo monografii:

1. K. Warchoń, **J. Zieliński**, *Planowanie zajęć wychowania fizycznego w rocznym cyklu nauczania szkoły podstawowej*. Wydawnictwo UR, Rzeszów 2020.
Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na pomyśle, opracowaniu koncepcji pracy, przeglądzie literatury przedmiotu i jej analizie (m.in. akty prawne, programy nauczania, zarządzenia, książki, artykuły, źródła internetowe itp.), opracowaniu wstępu, streszczenia, współopracowaniu rozdziałów i podrozdziałów.
2. J. Zieliński, *Edukacyjne konteksty przeciążenia informacyjnego współczesnej młodzieży*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2021.

Publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych i krajowych:

1. A. Jurczak, K. Görner, M. Śpieszny, **J. Zieliński**, W. Duma, *Analysis of the physical education subject content in the natural environment*, Journal of outdoor activities 2014, Vol. 8, No. 1/2014, s. 5–8.
Mój udział polegał na: współudziale przy przygotowaniu koncepcji badań, przeprowadzeniu pomiarów, przeprowadzeniu interpretacji wyników badań, współudziale przy przygotowaniu tekstu artykułu.
2. J. Zieliński, *Syndrom wrogości profilem różnicującym uczniów o odmiennych poziomach uzdolnień poznawczych*, Szkoła w Obliczu Zmian. Kwartalnik Edukacyjny, PCEN Rzeszów, 1(84)2016, s. 61–74.
3. J. Zieliński, *Skłonności do hipertrofii edukacyjnej przyczyną trudności w funkcjonowaniu społecznym współczesnej młodzieży*, General and Professional Education, 2/2016, s. 65–70.
4. J. Zieliński, *Self-centeredness syndrome as profile existing among students with different educational abilities*, General and Professional Education, 4/2016, s. 53–59.
5. J. Zieliński, *Alienation of a present-day child with a tendency to educational hypertrophy*, General and Professional Education, 2/2017, p. 36–42.
6. J. Zieliński, *Dimension of integrated education of pupil with special development needs*, General and Professional Education, 1/2018, p. 44–50.
7. J. Zieliński, *Pupil's educational success in the context of his/her social exposition*, General and Professional Education, 2/2018, p. 32–40.

Wychowanie fizyczne jest wiodącym rodzajem edukacji, które odpowiada za wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży w ujęciu aksjologicznym. Ważne są zatem efekty odnoszące się do budowy somatycznej, sprawności fizycznej i ruchowej, jak również, a może przede wszystkim zdrowie uczniów. Mimo relatywnie dużej liczby godzin obligatoryjnych wychowania fizycznego możemy nadal obserwować symptomy niskiej aktywności fizycznej u wielu uczniów. Przyczyny takiego stanu rzeczy wynikają m.in. z nieuzasadnionych zwolnień lekarskich, zwolnień i usprawiedliwień od rodziców, które często są nieadekwatne do rzeczywistego stanu zdrowia i samopoczucia uczniów.

K. Warchoł, **J. Zieliński**, *Planowanie zajęć wychowania fizycznego w rocznym cyklu nauczania szkoły podstawowej*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2020.

W powyższej monografii przedstawiłem możliwości realizowania w ramach lekcji wychowania fizycznego praktycznego kształtowania zdrowszego niż dotychczasowy styl życia w środowisku naturalnym i programowego oddziaływania na ucznia. Zaproponowany przeze mnie aktywny (zdrowszy) styl życia realizuje kolejną grupę celów odnoszących się do aktywności fizycznej w kontakcie z naturą: hartowania, nauki osvajania ze słońcem, z różnymi warunkami środowiska naturalnego, co jest zgodne z głównymi postulatami podstawy programowej wychowania fizycznego.

Oddzielnym zagadnieniem, którym poświęciłem część monografii jest bezpieczeństwo podczas zajęciach, przy coraz częściej przejawiającym się u dzieci niskim poziomie ogólnej sprawności fizycznej. W tej części książki zawarłem propozycje bezpiecznych zachowań w rozwiązaniach metodycznych jednostek lekcyjnych, jak również kształtowania w tym zakresie potrzebnej życiowej świadomości.

Opisywaną monografię uzupełniłem warsztatowymi aktami prawnymi, propozycjami szczegółowych planów pracy dydaktyczno-wychowawczej dla wszystkich klas szkoły podstawowej z uwzględnieniem efektów kształcenia (ich symboli) zapisanych w nowej podstawie programowej wychowania fizycznego oraz całami operacyjnymi każdej lekcji.

J. Zieliński, *Edukacyjne konteksty przeciążenia informacyjnego współczesnej młodzieży*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2021.

Permanenna transformacja systemów informacyjnych non stop dezaktualizuje badania dotyczące natłoku informacji w obszarze ekspozycji społecznej współczesnego człowieka. Wymiana treści pomiędzy człowiekiem a otoczeniem stała się koniecznością warunkującą jego funkcjonowanie w środowisku, a nawet życie. Przesycenie danymi obszarów społecznych

coraz częściej może być traktowane jako norma, a nie jako mutujący się wytwór zagrażający człowiekowi. Natłok informacji na pewno zakłóca ich odbiór, przyswojenie i zrozumienie. Zaburza proces selektywnego określania tych treści, które mogą być przydatne osobnikowi w ekspozycji społecznej.

W drugiej monografii (pt. *Edukacyjne konteksty przeciążenia informacyjnego współczesnej młodzieży*) przedstawiłem przestrzeń informacyjnego przeciążenia z wieloma jej wymiarami, które nie zostały wyczerpująco zbadane. Cywilizacyjna konieczność wyjaśnienia tego procesu staje się priorytetem w drodze do potwierdzania większości zaakceptowanych teorii deprivacji sensorycznej.

Wydawało mi się zasadne dokonanie próby empirycznego uchwycenia zależności pomiędzy przeciążeniem informacyjnym a edukacyjnymi kontekstami człowieka. Poszukiwanie czynników, które warunkują większą lub mniejszą odporność jednostki na niekorzystne wpływy nadmiaru informacji na organizm odbiorcy stało się priorytetem w moich rozważaniach. Ta eksploracja złożona została z pięciu rozdziałów z licznymi podrozdziałami.

Wyjaśnienie w niniejszym opracowaniu edukacyjnego przeciążenia informacyjnego wymusiło charakterystykę tego zjawiska począwszy od jego genezy poprzez wybrane ujęcia naukowe (rozdział I). W rozdziale pierwszym dokonałem przeglądu literatury przedmiotu i analizy przedmiotu badań z punktu widzenia historycznego, zmian neurobiologicznych zachodzących w człowieku, wpływu na proces kształtowania osobowości odbiorcy danych, modyfikacji zachowań osobnika poddanego działaniem „infomasy” oraz socjokulturowych aspektów.

Treści zawarte w drugim rozdziale skoncentrowałem w obszarze kształcenia. W nim uchwyciłem konteksty wartościowania przez człowieka przeciążonego informacją wiedzy i nauki. Pojawiają się także wiadomości dotyczące osiągnięć szkolnych ucznia poddanego wpływowi natłoku informacji oraz zależności z jego poziomem uzdolnień poznawczych i postawy wobec procesu kształcenia.

Trzeci rozdział ujmuje procesy wychowania rodzinnego, jego wpływu na sposób formowanie odporności na niekorzystne wpływy informacji. Również teoretycznie przedstawiałem korelację przedmiotu badań z umiejscowieniem u odbiorcy danych poczucia kontroli. Wydawało się ważnym przedstawienie zależności przeciążenia informacyjnego z socjodemograficznymi czynnikami uczestnika procesu odbioru treści. Okazało się, że to ma wpływ na funkcjonowanie interpersonalne jednostki w ekspozycji społecznej.

Wyjaśnienia problemów badawczych dokonałem w pierwszym podrozdziale teoretycznych podstaw metodologii badań własnych (IV rozdział). W nim utworzyłem, oprócz

głównego problemu badawczego i zależnościowego, czternaście uszczegółowionych problemów wraz ze sformułowanymi do nich hipotezami. W drugim podrozdziale zawarłem opis narzędzi badawczych niezbędnych do odpowiedzi na postawione pytania badawcze. W nim pojawiła się charakterystyka autorskiej skali edukacyjnego przeciążenia informacyjnego, która pozwoliła skonfigurować wnioski z badań. W przeprowadzonych przeze mnie badaniach wykorzystałem również: autorski kwestionariusz wywiadu, dzięki któremu możliwe było uzyskanie informacji na temat czynników socjodemograficznych osób badanych, Kwestionariusza do Badania Zaburzonych Relacji w Rodzinie (KBZRR) autorstwa B. Pawłowskiej i E. Potembskiej⁶, Skala Wartości (SW) M. Rokeacha⁷ arbitralnie wyposażona dodatkowo w dwie wartości wiedzę i naukę, Skala Ustosunkowań Interpersonalnych (SUI) J. M. Stanika⁸, Kwestionariusz Pomiaru Poczucia Kontroli (KBPK) autorstwa G. Krasowicz i A. Kurzyp⁹ oraz Test matryc wersja Standard J.C. Ravena¹⁰. W kolejnych podrozdziałach scharakteryzowałem osoby badane, opisałem organizację, przebieg przeprowadzonych przeze mnie badań i zastosowane analizy statystyczne.

Piąty rozdział poświęciłem analizie i interpretacji wyników badań własnych. Przedstawione dane w ujęciu tabelarycznym i graficznym pozwoliły na dokonanie ostatecznych uogólnień oraz wysnuć wniosków z podjętych badań.

Całość niniejszej analizy wyników zamknąłem wnioskami z badań oraz zweryfikowałem hipotezy badawcze. Taka procedura interpretacyjna pozwoliła mi sformułować postulaty, które mogą być przydatne w rozstrzygnięciu trudnych sytuacji związanych z edukacyjnym przeciążeniem informacyjnym w pracy zawodowej. Na ich podstawie zaproponowałem sposób projektowania tematycznego programu edukacyjnego przeznaczonego do klasy VI szkoły podstawowej.

A. Jurczak, K. Görner, M. Spieszny, **J. Zieliński**, W. Duma, *Analysis of the physical education subject content in the natural environment*, Journal of outdoor activities, Vol. 8, No. 1/2014, s. 5–8.

---

⁶ B. Pawłowska, E. Potembska, *Właściwości psychometryczne Kwestionariusza do Badania Zaburzonych Relacji w Rodzinie (KBZRR)*, „Current Problems of Psychiatry” 2010; 11(2), s. 119–126.

⁷ P. Brzozowski, *Skala Wartości (SW)*. Polska adaptacja *Value Survey* M. Rokeacha. Podręcznik, Laboratorium Technik Diagnostycznych im. Bogdana Zawadzkiego, Warszawa 1989 (wyd. I), 1996 (wyd. II).

⁸ J.M. Stanik, *Skala Ustosunkowań Interpersonalnych (SUI)*, Szumacher, Katowice 1994.

⁹ R.Ł. Drwal, *Opracowanie kwestionariusza Delta do pomiaru poczucia kontroli*, „Studia Psychologiczne” 1979, 18, s. 64–87.

¹⁰ A. Jaworowska, T. Szustrowa, *Podręcznik do Testu Matryc Ravena. Wersja Standard (1956)*, Polska standaryzacja 1989, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa 1991.

Wykorzystując metodę eksplikacyjną (technikę analizy dokumentów) i sondażu diagnostycznego (technikę wywiadu) dokonałem zebrania materiału badawczego pozwalającego dokonać analizy jakości kształcenia w ramach edukacji zdrowotnej podczas lekcji wychowania fizycznego w pięciu krakowskich szkołach średnich. Przeanalizowałem 6023 tematy lekcyjne, które zostały zweryfikowane zarejestrowanymi wywiadami. W wyniku pogłębionej diagnozy ujawniłem liczne rozbieżności pomiędzy zapisanymi tematami, prowadzoną dyscypliną, porą roku i miejscem prowadzenia zajęć.

Niestety badania wykazały, że tylko 0,6% zajęć wychowania fizycznego było prowadzonych w naturalnym terenie. Wydaje się oczywiste, że cele programu nauczania nie znajdują odzwierciedlenia w rzeczywistości kształcenia w tym aspekcie. Ustaliłem również na podstawie badań, że tematyka zajęć chłopców i dziewcząt niewiele się różni. Może to wynikać z jednego z celów programu nauczania, tego który sugeruje, że zróżnicowanie między płciami powinno odbywać się głównie w grach zespołowych. To motywowane jest naturalnymi dysproporcjami w sprawności fizycznej między chłopcami i dziewczętami. Z drugiej strony, w przypadku zajęć rekreacyjnych, tanecznych i turystycznych zalecane są grupy koedukacyjne. Niemniej jednak przeprowadzone badania i analiza jego wyników prowadzą do wniosku, że jakość wychowania fizycznego w szkołach jest niska.

J. Zieliński, *Syndrom wrogości profilem różnicującym uczniów o odmiennych poziomach uzdolnień poznawczych*, Szkoła w obliczu zmian. Kwartalnik Edukacyjny, PCEN Rzeszów, 1(84)2016, s. 61–74.

J. Zieliński, *Skłonności do hipertrofii edukacyjnej przyczyną trudności w funkcjonowaniu społecznym współczesnej młodzieży*, General and Professional Education, 2/2016, s. 65–70.

J. Zieliński, *Self-centeredness syndrome as profile existing among students with different educational abilities*, General and Professional Education, 4/2016, p. 53–59.

J. Zieliński, *Alienation of a present-day child with a tendency to educational hypertrophy*, General and Professional Education, 2/2017, p. 36–42.

J. Zieliński, *Dimension of integrated education of pupil with special development needs*, General and Professional Education, 1/2018, p. 44–50.

J. Zieliński, *Pupil's educational success in the context of his/her social exposition*, General and Professional Education, 2/2018, p. 32–40.

Pozostałe moje artykuły zawierają doniesienia z autorskich empirycznych eksploracji niekorzystnych zjawisk występujących w edukacji ucznia. W ramach tych pogłębionych badań

wprowadziłem do literatury przedmiotu nowe pojęcie, istotne dla procesu kształcenia: „hipertrofii edukacyjnej”. Dokonałem wnikliwej analizy powiązania tego zjawiska z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym ucznia lub jego egocentryzmem. Również w powyższych empirycznych analizach uwzględniłem korelację uzdolnień poznawczych dziecka, ujawnionego zróżnicowania syndromu wrogości oraz sukcesów edukacyjnych. Zająłem się także analizą funkcjonowania w szkole ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.

4.2. Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH) i wykazie czasopism punktowanych MniSW

Oryginalne pełnotekstowe prace naukowe (bez streszczeń, zjazdowych i konferencyjnych, prac w suplementach czasopism, listów do redakcji oraz udziału autora wymienionego w dodatku (appendix) jako uczestnika badań wielośrodkowych)				
A) w czasopismach posiadających Impact Factor (IF) – chronologicznie				
Lp.	Opis bibliograficzny pracy	IF	MNiSW	Uwagi
	Po doktoracie:			
1	Śliż M., Przednowek Karolina H., Kapuściński P., Dziadek B., Godek Ł., Warchoń K., Zieliński J. , Przednowek K., <i>Characteristics of the level of psychomotor abilities of female handball players</i> . BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation; 2022, 14(1): id. art. 83. p-ISSN: 2052-1847 DOI: 10.1186/s13102-022-00475-5	2.367	100,0	
2	Paško W., Śliż M., Paszkowski M., Zieliński J. , Polak K., Huzarski M., Przednowek K.: <i>Characteristics of Cognitive Abilities among Youths Practicing Football</i> . International Journal of Environmental Research and Public Health 2021, 18(4): id. art. 1371. p-ISSN: 1661-7827 e-ISSN: 1660-4601 DOI: 10.3390/ijerph18041371	4.614	140,0	
Suma punktów (A) po doktoracie:		6,981	240,0	
B) w czasopismach nieposiadających Impact Factor (IF) – chronologicznie				
Lp.	Opis bibliograficzny pracy		MNiSW	Uwagi
	Po doktoracie:			
3	Zieliński J. , <i>Analiza funkcjonowania interpersonalnego miłośników sportów ekstremalnych</i> . Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego. 2007, t. 10, z. 1, s. 38–48. ISSN: 1732-7156		1,0	
4	Zieliński J. , <i>Professional motivation of physical education teacher in consideration of educational success and selected outside schools impact factors</i> . Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis. 2009, nr 3, s. 66–72. p-ISSN: 1338-001X		2,0	
5	Zieliński J. , <i>Analysis of the selected occupational motivation determinants for P.E. teacher</i> . Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis. 2009, nr 3, s. 73–80. p-ISSN: 1338-001X		2,0	
6	Zieliński J. , <i>Samoakceptacja człowieka wyznacznikiem jego skłonności do zróżnicowania zachowań ryzykownych</i> . Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie. 2013, z. 4, s. 308–321. p-ISSN: 1641-9707		5,0	

7	Wilk R., Zieliński J. , <i>Passion and determination of the disabled succeeding in sports</i> . Scientific Review of Physical Culture. 2013, Vol. 3, No. 4, p. 164–168. p-ISSN: 2083-859X e-ISSN: 2083-8581	3,0	
8	Görner K., Zieliński J. , Jurczak A., <i>Interpersonal functioning in individuals who practise extreme sports and those who prefer hazardous behaviour</i> . Journal of Health Sciences. 2013, Vol. 3, No. 13, p. 178–189. p-ISSN: 2300-665X e-ISSN: 1429-9623	5,0	
9	Zieliński J. , Görner K., Jurczak A., <i>Interpersonal behaviors of people belonging to the risk orient group</i> . Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport. 2013, Vol. 5, No. 2, p. 186–196. p-ISSN: 1338-0974	4,0	
10	Görner K., Jurczak A., Zieliński J. , Wilk E., Duma W., <i>Aktywność fizyczna młodzieży w czasie wolnym na tle wybranych uwarunkowań</i> . Journal of Health Sciences. 2014, Vol. 4, No. 13, s. 266–284. p-ISSN: 2300-665X e-ISSN: 1429-9623 DOI: 10.5281/zenodo.15072	5,0	
11	Ozimek M., Görner K., Jurczak A., Zieliński J. , <i>Main directions of improvement of high-class sportsmen training system = Główne kierunki współczesnego systemu przygotowania sportowców wysokiej klasy</i> . Journal of Health Sciences. 2014, Vol. 4, No. 13, p. 17–25. p-ISSN: 2300-665X e-ISSN: 1429-9623 DOI: 10.5281/zenodo.13013	5,0	
12	Görner K., Zieliński J. , Jurczak A., <i>The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators</i> . Baltic Journal of Health and Physical Activity. 2016, Vol. 8, No. 1, p. 51–57. p-ISSN: 2080-1297 e-ISSN:2080-9999	11,0	
13	Momola I., Zieliński J. , Grzywacz R., Niewczas M., <i>The diversity of emotional tension and strength among sportsmen of martial arts and team-sport games</i> . Scientific Review of Physical Culture. 2016, 6(2), p. 22–30. p-ISSN: 2083-859X e-ISSN: 2083-8581	6,0	
14	Zieliński J. , <i>Syndrom wrogości profilem różnicującym uczniów o odmiennych poziomach uzdolnień poznawczych</i> . Kwartalnik Edukacyjny. 2016, nr 84, s. 61–74. p-ISSN: 1230-7556	4,0	
15	Zieliński J. , <i>Syndrom egocentryzmu profilem ujawniającym się u uczniów ze zróżnicowanymi uzdolnieniami edukacyjnymi=Self-centeredness syndrome as profile existing among students with different educational abilities</i> . General and Professional Education. 2016, nr 4, s. 53–59. p-ISSN: 2084-1469	9,0	
16	Zieliński J. , <i>Sklonności do hipertrofii edukacyjnej przyczyną trudności w funkcjonowaniu społecznym współczesnej młodzieży=Inclinations to educational hypertrophy as a reason of the present youth difficulties in social functioning</i> . General and Professional Education. 2016, nr 2, s. 65–70. p-ISSN: 2084-1469	9,0	

17	Zieliński J. , Grzywacz R., Wilk R., <i>Tendencies to muscle dysmorphia among men training silhouette sports</i> . Scientific Review of Physical Culture. 2017, 7(1), p. 95–106. p-ISSN: 2083-859X e-ISSN: 2083-8581	6,0	
18	Zieliński J. , <i>Poczucie osamotnienia współczesnego dziecka ze skłonnością do hipertrofii edukacyjnej=Alienation of a present-day child with a tendency to educational hypertrophy</i> . General and Professional Education. 2017, nr 2, s. 36–42. p-ISSN: 2084-1469 DOI: 10.26325/genpr.2017.2.5	9,0	
19	Zieliński J. , <i>Sukces edukacyjny uczenia w kontekście jego ekspozycji społecznej= Pupil's educational success in the context of his/her social exposition</i> . General and Professional Education. 2018, nr 2, s. 32–40. p-ISSN: 2084-1469 DOI: 10.26325/genpr.2018.2.6	9,0	
20	Zieliński J. , <i>Wymiar edukacji integracyjnej ucznia ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi</i> . General and Professional Education. 2018, nr 1, s. 44–50. DOI: 10.26325/genpr.2018.1.8	9,0	
21	Zieliński J. , Wilk R., <i>The location of the sense of control and the precision of tennis service</i> . Scientific Review of Physical Culture. 2018, 8(4), p. 108–115. p-ISSN: 2083-859X e-ISSN: 2083-8581	6,0	
Suma punktów(B) po doktoracie:		130,0	
Sumaryczny IF:			6,981
Suma punktów (A + B) po doktoracie:			370,0

4.3. Autorstwo lub współautorstwo monografii oraz publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście

Autorstwo monografii lub podręcznika			
w języku angielskim:			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy	MNiSW	Uwagi
w języku polskim lub innym niż angielski:			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy		
Po doktoracie:			
1.	Zieliński J. , <i>Uspołecznianie młodych przestępców: wybrane determinanty skuteczności oddziaływań resocjalizacyjnych w grupie młodocianych przestępców</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Amelia, Aneta Siewiorek, 2012, 206 s. ISBN: 978-83-63359-52-2	20,0	
2.	Zieliński J. , <i>Sacrum młodych przestępców</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Amelia, Aneta Siewiorek, 2012, ss. 118. ISBN: 978-83-63359-40-9	20,0	
3.	Zieliński J. , <i>Wybrane aspekty wychowania do aktywności fizycznej</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Amelia Aneta Siewiorek, 2013, ss. 259. ISBN: 978-83-63359-05-8 Liczba arkuszy: 12	20,0	
4.	Zieliński J. , <i>Pryzmaty współczesnego wychowania</i> . Warszawa, Sowa, 2014, ss. 180. ISBN: 978-83-64033-86-5 Liczba arkuszy: 9	20,0	
5.	Warchoń K., Zieliński J. , <i>Planowanie zajęć wychowania fizycznego w rocznym cyklu nauczania szkoły podstawowej: podręcznik dla studentów kierunku Wychowanie fizyczne, nauczycieli wychowania fizycznego</i> . Rzeszów, Uniwersytet Rzeszowski, 2020, ss. 206. p-ISBN: 978-83-7996-770-4 Liczba arkuszy: 13,0	120,0	
6.	Zieliński J. , <i>Edukacyjne konteksty przeciążenia informacyjnego współczesnej młodzieży</i> . Rzeszów, Uniwersytet Rzeszowski, 2021, ss. 404. p-ISBN: 978-83-7996-922-7 Liczba arkuszy: 22,44	120,0	
7.	Zieliński J. , <i>Resocjalizacyjne konteksty aktywności fizycznej</i> . Rzeszów, Uniwersytet Rzeszowski, 2023, ss. 256 ISBN: 978-83-8277-096-4 Liczba arkuszy: 16,50	120,0	
Publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście			
8.	Zieliński J. , <i>Analiza różnicowania stopnia spójności przekonań religijnych w grupie młodocianych przestępców</i> . Resovia Sacra. 2006, R. 13, s. 349–368. ISSN: 1234-8880		

9.	Zieliński J. , <i>Analiza funkcjonowania interpersonalnego młodocianych sprawców czynów przestępczych w kontekście ich postaw religijnych</i> . Tyczyńskie Zeszyty Naukowe. 2007, nr 1–2, s. 177–190. ISSN: 1640-9221		
10.	Zieliński J. , Bajorek W.: <i>Psycho-social aspects of stadium hooliganism</i> . Science & Military Journal 2013, Vol. 8, iss. 1, p. 74–80. ISSN: 1336-8885		
11.	Zieliński J. , Czarny W., Bajorek W.: <i>Tendencies for disorders in social behaviours of the people practicing Ju–Jitsu</i> . Paripex – Indian Journal of Research. 2013, Vol. 2, iss. 11, s. 245–246. ISSN: 2250-1991 DOI: 10.15373/22501991/November2013/80		
12.	Jurczak A., Görner K., Śpieszny M., Zieliński J. Duma W., <i>Analysis of implementation of the physical education subject content in the natural environment</i> . Journal of Outdoor Activities. 2014, Vol. 8, No. 1, s. 6–13. ISSN: 1802-3908		
Suma punktów po doktoracie:		420,0	

Inne prace (m.in. streszczenia, skrypty wykładów i ćwiczeń, poradniki zawodowe, prace popularnonaukowe, prace w suplementach czasopism, recenzje oraz wznowienia publikacji).

Lp.	Opis bibliograficzny pracy
	Po doktoracie:
1	Zieliński J. : <i>VII Turniej Piłki Siatkowej Pamięci Edwarda Sąddeckiego</i> . Gazeta Uniwersytecka. 2011, nr 1, s. 55.
2	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B.: <i>Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions</i> . W: Book of abstracts of the international scientific conference “Diagnostics in sport 2013”. Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu, 2013, s. 14. ISBN 978-80-555-0847-4.
3	Mazur-Rylska A., Czarny W., Zieliński J. : <i>Psychopedagogiczna jazda konna jako składowa programu jeździectwa terapeutycznego wspomagające rozwój psychomotoryczny dzieci niepełnosprawnych umysłowo w stopniu lekkim</i> . W: Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności: konferencja naukowa, Rzeszów, 26 listopada 2013 r. [streszczenia] / Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego. Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2013, s. 32–33.
4	Jurczak A., Zieliński J. , Görner K., Wilk E.: <i>Rola środków masowego przekazu i sportu w rewalidacji osób niepełnosprawnych</i> . W: Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności: konferencja naukowa, Rzeszów, 26 listopada 2013 r. [streszczenia] / Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego. Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2013, s. 18–19.
5	Zieliński J. , Jurczak A., Görner K.: <i>Sport deteminanatem jakości życia osób niepełnosprawnych</i> . W: Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności: konferencja naukowa, Rzeszów, 26 listopada 2013 r. [streszczenia] / Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego. Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2013, s. 46–47.

4.4. Autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, ekspertyz, dokumentacji prac badawczych

Redaktor naczelny wieloautorskich: monografii, podręczników akademickich, serii wydawniczych			
W języku polskim			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy		
Po doktoracie:			
1.	Zieliński J. (red.), <i>Pedagogiczno-społeczne aspekty aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych</i> . Rzeszów, Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego. Zakład Pedagogiki, 2014, ss. 161. ISBN: 978-83-941085-2-6	4,0	
2.	Przydział M., Pezdan-Śliż I., Zieliński J. (red.), <i>Kultura fizyczna osób niepełnosprawnych w obliczu wyzwań współczesnego świata</i> . Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2018, ss. 207. p-ISBN: 978-83-951759-4-7 Liczba arkuszy: 10,5	40,0	
Suma punktów po doktoracie:		44,0	
Autorstwo rozdziału w monografii			
A) międzynarodowej			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy	MNiSW	Uwagi
Po doktoracie:			
1.	Zieliński J. , <i>Changes of emotional tension gymnasts in sports acrobatics</i> . W: Ružbarský P. (zost.) <i>Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis</i> , Prešov: Prešovská univerzita, Fakulta športu, 2012, s. 258–266. ISBN: 978-80-555-0617-3	5,0	
2.	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B., <i>Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions</i> . W: Čech P. (ed.) <i>Acta Facultatis exercitationis corporis universitatis Presoviensis</i> . No. 3. Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu, 2013, s. 139–144. ISBN: 978-80-555-0875-7 Liczba znaków: 21600 Liczba arkuszy: 0,5	5,0	
3.	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B., <i>A natural inclination to shyness in the situation of social exposition as a determinant of success in sport</i> . W: Kosiewicz J., Obodyński K. (eds.), <i>Social sciences of sport: assumption and perspectives</i> . Rzeszów, Warszawa, University of Rzeszów, Warsaw Academy of Physical Education, 2013, s. 74–81. ISBN: 987-83-89721-26-6 Liczba arkuszy: 0,5	5,0	

4.	Paško W., Dydek J., Zieliński J. , Hulewicz T., Śliż M., Dziadek B., Przednowek K., <i>Assessing Psychomotor Abilities in Handcyclists using Computerized Tests: An Initial Study</i> . W: Capelli C., Verhagen E., Pezarat-Correia P. (ed.), Proceedings of the 10th International Conference on Sport Sciences Research and Technology Support, Valletta, Malta 27–28 October 2022. Valletta: SciTePress, 2022, s. 137–142. p-ISBN: 978-989-758-610-1 Liczba arkuszy: 0,5 DOI: 10.5220/0011553200003321	5,0	
B) krajowej			
Lp.	Opis bibliograficzny pracy		
	Po doktoracie:		
1.	Zieliński J. , <i>Trudności zawodowe nauczyciela wychowania fizycznego motywacją do podejmowania działań dydaktyczno-wychowawczych</i> . W: Cynarski, Bajorka W. (red.), <i>Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2009, s. 80–90. ISBN: 978-83-7338-496-5	3,0	
2.	Zieliński J. , <i>Subjective determinants of candidates' for P.E. teacher occupational identity = Subiektywne determinanty tożsamości zawodowej kandydatów na nauczycieli wychowania fizycznego</i> . W: Zadarko E., Barabasz Z. (eds.), Rzeszów; Kolbuszowa Dolna, Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego; Grafmar, 2009 s. 81–94. ISBN: 978-83-916434-7-1 (Grafmar)	7,0	
3.	Zieliński J. , <i>Klimat placówki determinantem motywacji zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego</i> . W: Zadarko E, Barabasz Z. (red.), <i>Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci. T. 2, Uwarunkowania historyczno-socjologiczne</i> . Krosno: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, 2009, s. 373–384. Seria: (Prace Naukowo-Dydaktyczne Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie, z. 43) ISBN: 978-83-89295-37-7	3,0	
4.	Zieliński J. , <i>Analiza wypalenia zawodowego nauczyciela wychowania fizycznego</i> . W: Cynarski J.W., Bajorek W. (red.), <i>Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2009, s. 91–100. ISBN: 978-83-7338-496-5	3,0	
5.	Zieliński J. , <i>Analiza tożsamości zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego</i> . W: Cynarski J.W., Bajorek W. (red.), <i>Problemy kultury fizycznej i zdrowotnej w ujęciu holistyczno-humanistycznym</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2009, s. 53–67. ISBN: 978-83-7338-496-5	3,0	
6.	Szczudło M., Zieliński J. , <i>Działalność sekcji kolarskiej Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Rzeszowskiego</i> . W: Warchoń K. (red.), <i>Wychowanie fizyczne w szkole w okresie reformy programowej systemu edukacji</i> . Krosno, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, 2011, s. 505–520. ISBN: 978-83-89295-73-3	4,0	
7.	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B., <i>Changes of Emotional Tension in MMA Sportsmen</i> . W: Cynarski W. J., Kosiewicz J., Obodyński K. (red.), <i>Sport in the context of social sciences</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2012, s. 115–134. ISBN: 978-83-7338-813-0	5,0	

8.	Zieliński J. , Sakowska-Kamińska B., <i>Sklonności zawodników do zachowań nieśmiałych w sytuacji ekspozycji społecznej determinantem ich sukcesów sportowych</i> . W: Kosiewicz J., Michaluk T., Pezdek K. (red.), <i>Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizycznej</i> . Wrocław, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego, 2013, s. 129–137. ISBN: 978-83-89156-35-8 Seria: (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, nr 114) Liczba arkuszy: 0,5	4,0	
9.	Görner K., Zieliński J. , Jurczak A., <i>Relacje pomiędzy grupami osób o zachowaniach ryzykownych a sportowcami wybranych dyscyplin ekstremalnych</i> . W: Żmudzka-Brodnicka M., Szulc A., Niespodziński B., Żukow W. (red.), <i>Zdrowie, sprawność i edukacja w krajach Grupy Wyszehradzkiej</i> . Bydgoszcz, Wydawnictwo Athenae Gedanenses Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, 2013, s. 99–109. ISBN: 978-83-937869-4-7 Liczba arkuszy: 0,5	4,0	
10.	Zieliński J. , Jurczak A., Ozimek M., Görner K., <i>Sport determinantem jakości życia osób niepełnosprawnych</i> . W: Pezdan-Śliż I. (red.), <i>Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych</i> . Rzeszów, Zakład Pedagogiki. Wydział Wychowania Fizycznego. Uniwersytet Rzeszowski, 2014, s. 9–20. ISBN: 978-83-941085-1-9 Liczba arkuszy: 0,5	4,0	
11.	Mazur-Rylska A., Czarny W., Zieliński J. , <i>Psychopedagogiczna jazda konna osób niepełnosprawnych jako składowa programu jeździectwa terapeutycznego</i> . W: Przydział M., Drozd S. (red.), <i>Aktywność ruchowa rozwojową formą życiową osób niepełnosprawnych</i> . Rzeszów, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014, s. 90–103. ISBN: 978-83-941085-0-2	4,0	
13.	Jurczak A., Zieliński J. , Görner K., Wilk E., <i>Media i sport w rewalidacji osób niepełnosprawnych</i> W: Pezdan-Śliż I. (red.), <i>Kultura fizyczna w rehabilitacji życiowej osób niepełnosprawnych</i> . Rzeszów, Zakład Pedagogiki. Wydział Wychowania Fizycznego. Uniwersytet Rzeszowski, 2014, s. 102-112. ISBN: 978-83-941085-1-9	4,0	
14.	Görner K., Jurczak A., Zieliński J. , <i>Educational and family determinants of physical activity development of young people in their leisure time</i> . W: Niespodziński B., Kostencka A., Gotowski R.(ed.), <i>Activity & education – physical culture in three european countries</i> . Bydgoszcz: Ośrodek Rekreacji, Sportu i Edukacji w Poznaniu: Wydawnictwo Naukowe – Akademia Sportu i Nauki, 2015, s. 56–73. p-ISBN: 978-83-62750-23-8 Liczba arkuszy: 0,5	5,0	
15.	Zieliński J.: <i>Zróźnicowanie napięcia emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych=Variety of emotional strain of competitors in chosen para-Olympic disciplines in the context of sport successes</i> . W: Żegleń P., Grzywacz R.(red.), <i>Spoleczne i ekonomiczne aspekty niepełnosprawności</i> . Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, 2016, s. 143–164. p-ISBN: 978-83-7586-118-1 Liczba arkuszy: 0,5	4,0	
Suma punktów (A + B) po doktoracie:		57,0	

4.5. Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS)

Cytowania (02.02.2023 r.):

Web of Science Core Collection (bez autocytowań): 4 cytowania

Scopus (bez autocytowań): 4 cytowania

Goole Scholar (bez autocytowań): 11 cytowań

4.6. Indeks Hirscha opublikowanych prac według bazy Web of Science (WoS)

Web of Science Core Collection (bez autocytowań); Index Hirscha: 1

Scopus (bez autocytowań); Index Hirscha: 1

Goole Scholar (bez autocytowań); Index Hirscha: 2

4.7. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

- a) kierownik projektu badawczo-dydaktycznego w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą: „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu pt. Akademicki Sport Integracyjny”, o numerze SONP/SP/514443/2021;
- b) członek międzynarodowego projektu badawczego w ramach grantu naukowy Ministerstwa Nauki, Badań i Sportu Republiki Słowackiej oraz Słowackiej Akademii Nauk pt. *Miejsce turystyki pieszej oraz sportu i aktywności fizycznej na łonie natury w sposobie życia ludności w wieku 19–25 lat* (Vedecká grantová Ministerstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akademie vied, pt. *Miesto turistiky a športovo-pohybových aktivít v prírode v spôsobe života populácie vo veku 19–25 rokov*). 2012–2014; nr projektu: 1/2053/12;
- c) członek projektu Unii Europejskiej pt. „*Granie bez granic*” *Polsko-słowacka wymiana doświadczeń w dziedzinie sportu akademickiego oraz promocji aktywności fizycznej*; 2007–2013; nr projektu PL-SK/KAR/IPP/III/21;
- d) kierownik zespołu badawczego WHO (World Health Organization) „HEPA promotion in socially disadvantaged groups” („Promocja HEPA w grupach nieprzystosowanych społecznie”) w ramach projektów badawczych HEPA EUROPE European network for the promotion of health – enhancing physical activity 2013–2014;

- e) członek zespołu badawczego WHO (World Health Organization) „Sport clubs for health” („Działalność klubów sportowych w aspekcie poprawy zdrowia”) w ramach projektów badawczych HEPA EUROPE European network for the promotion of health – enhancing physical activity 2013–2014.

4.8. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

2009

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Rzeszów – Krosno, „Kultura fizyczna studentów na przełomie stuleci – stan i perspektywa zmian”; wygłosiłem referat pt. „Trudności zawodowe nauczyciela wychowania fizycznego motywacją do podejmowania działań dydaktyczno-wychowawczych” (4–7.06.2009 r.);
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Rzeszów – Krosno, „Kultura fizyczna studentów na przełomie stuleci – stan i perspektywa zmian”; wygłosiłem referat pt. „Analiza wypalenia zawodowego nauczyciela wychowania fizycznego” (4–7.06.2009 r.);
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Rzeszów – Krosno, „Kultura fizyczna studentów na przełomie stuleci – stan i perspektywa zmian”; wygłosiłem referat pt. „Analiza tożsamości zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego” (4–7.06.2009 r.);
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Rzeszów – Krosno, „Kultura fizyczna studentów na przełomie stuleci – stan i perspektywa zmian”; wygłosiłem referat pt. „Klimat placówki determinantem motywacji zawodowej nauczyciela wychowania fizycznego” (4–7.06.2009 r.);
- Międzynarodowa Konferencja, Presov (Słowacja), „Antropomotrika”; wygłosiłem referat pt. “Analysis of the selected occupational motivation determinants for P.E. teacher” (17–19.09.2009 r.);
- Międzynarodowa Konferencja, Presov (Słowacja), „Antropomotrika”; wygłosiłem referat pt. “Professional motivation of physical education teacher in consideration of educational success and selected outside schools impact factors” (17–19.09.2009 r.).

2011

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Krosno, “Wychowanie fizyczne w okresie reformy programowej systemu edukacji”; wygłosiłem referat pt. „Działalność sekcji kolarskiej Klubu Uczelnianego AZS w Rzeszowie” (4.10.2011 r.);
- I Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie, „Kultura Fizyczna i Sport w Zwierciadle Nauk Społecznych”, Rzeszów/Targowiska pt. „Zmiany napięcia emocjonalnego zawodników w akrobatyce sportowej” (14–15.09.2011 r.).

2013

- I Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Młodych Pracowników Nauki, Biomedyczne i humanistyczne podstawy i uwarunkowania Wychowania Fizycznego i Sportu, Rzeszów/Targowiska; wygłosiłem referat pt. „Pasja i determinacja osób niepełnosprawnych w osiąganiu sukcesów sportowych” (18–19.04.2013 r.);
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Diagnostics in Sport 2013, Presov (Słowacja); wygłosiłem referat pt. „Differentiation in locus of control in thrill seeking sportsmen in the context of their accident causing during competitions” (19–20.09.2013 r.);
- I Konferencja Naukowa „Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności”, Rzeszów; wygłosiłem referat pt. „Sport determinantem jakości życia osób niepełnosprawnych” (26.11.2013 r.);
- I Konferencja Naukowa „Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności”, Rzeszów; wygłosiłem referat pt. „Psychopedagogiczna jazda konna osób niepełnosprawnych jako składowa programu jeździectwa terapeutycznego wspomagającego rozwój psychomotoryczny dzieci niepełnosprawnych umysłowo w stopniu lekkim” (26.11.2013 r.);
- I Konferencja Naukowa „Kultura fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności”, Rzeszów; wygłosiłem referat pt. „Rola środków masowego przekazu i sportu w rewalidacji osób niepełnosprawnych” (26.11.2013 r.).

2016

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Przeciwdziałanie dopingowi w sporcie”, Lublin; wygłosiłem referat pt. „Problematyka doping w aspekcie etyki sportu” (21.01.2016 r.);
- II Konferencja Naukowa, Człowiek z niepełnosprawnością w obliczu wyzwań współczesnego świata, Rzeszów; wygłosiłem referat pt.: „Zróżnicowanie napięcia

emocjonalnego zawodników wybranych dyscyplin paraolimpijskich w kontekście ich sukcesów sportowych” (10–11.03.2016 r.).

2022

- Międzynarodowa Konferencja, 10th International Conference on Sport Sciences Research and Technology Support (icSPORTS 2022), Malta; wygłosiłem referat pt. „Assessing Psychomotor Abilities in Handcyclists using Computerized Tests: An Initial Study” (27–28.10.2022 r.).

Organizator i koordynator konferencji naukowych

- I Konferencja Naukowa „Kultura Fizyczna w dobie XXI wieku w aspekcie niepełnosprawności”, Rzeszów (26.11.2013 r.);
- II Konferencja Naukowa „Człowiek z niepełnosprawnością w obliczu wyzwań współczesnego świata”, Rzeszów (10–11.03.2016 r.);
- Konferencja Naukowa „Wychowanie fizyczne wobec wyzwań Konstytucji dla Nauki – Ustawa 2.0”, Rzeszów (11–12.04.2019 r.)

Członek komitetu naukowego konferencji

- II Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Młodych Naukowców. Kultura fizyczna w dobie XXI wieku. Uwarunkowania rozwoju wychowania fizycznego, sportu, turystyki i rekreacji oraz promocji zdrowia, Rzeszów (23–24.04.2015 r.).

Bierny udział w konferencjach

- I Międzynarodowa Konferencja Naukowa. Piłka siatkowa jako system, Rzeszów (11–13.10.2013 r.);
- Wojewódzka Konferencja Naukowo-Metodyczna. Podkarpacka Szkoła Ruchu warunkiem zdrowia dzieci i młodzieży, Rzeszów (31.03.2014 r.);
- Konferencja Naukowo-Metodyczna Nauczycieli Wychowania Fizycznego. Edukacja zdrowotna w szkolnej praktyce procesu wychowania fizycznego, Rzeszów (16.04.2015 r.);

- II Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Młodych Naukowców „Kultura fizyczna w dobie XXI wieku. Uwarunkowania rozwoju wychowania fizycznego, sportu, turystyki i rekreacji oraz promocji zdrowia”, Rzeszów (23–24.04.2015 r.);
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „150-lecie sportu w Polsce”, Rzeszów (30–31.03.2017 r.);
- Wojewódzka Konferencja Naukowo-Metodyczna „Wychowanie fizyczne w okresie reformy systemu edukacji”, Lubenia (7.06.2019 r.);
- Konferencja Naukowa „Wychowanie fizyczne wobec wyzwań Konstytucji dla Nauki – Ustawa 2.0”, Rzeszów (11–12.04.2019 r.).

4.9. Staże naukowe

- Instytut Pedagogiczny Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku (Ukraina), 2014;
- Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej im. Iwana Boberskiego (Ukraina), 2018.

4.10. Członkostwo w międzynarodowych i krajowych towarzystwach naukowych

- International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society;
- International Society for the Social Sciences of Sport;
- Polskie Towarzystwo Nauk Społecznych o Sporcie.

4.11. Promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej

Uchwałą nr 58/2017 Rady Wydziału Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 29.06.2017 r. zostałem powołany na promotora pomocniczego pracy doktorskiej mgra Rafała Wilka pt. „Sport osób z niepełnosprawnością ruchową w Polsce (1952-2016)”. Obrona rozprawy doktorskiej odbyła się 4.03.2021 r. i zakończyła się z pozytywną oceną.

4.12. Opiekun studenckiego koła naukowego

2013–2017 opiekun Studenckiego Koła Naukowego „Pedagogów Sportu” na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego

4.13. Podsumowanie dorobku i osiągnięć naukowo-badawczych

Tabela 1. Zestawienie publikacji naukowych

Lp.	Rodzaj dorobku	Autor	Współ- autor	Razem
1	Autorstwo lub współautorstwo monografii	7	1	8
2	Oryginalne pełnotekstowe prace naukowe posiadające Impact Factor (IF)	-	2	2
3	Oryginalne pełnotekstowe prace naukowe nieposiadające Impact Factor (IF)	11	8	19
4	Autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych	1	1	2
5	Autorstwo rozdziału w monografii międzynarodowej	1	3	4
6	Autorstwo rozdziału w monografii krajowej	6	7	13
7	Inne publikacje	1	4	5
Razem		27	26	54

Tabela 2. Zestawienie pozostałych wskaźników za osiągnięcie naukowe

Lp.	Kryterium	Wynik
1	Liczba cytowań	11
2	Index Hirscha	2
3	Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach	5
4	Wygłoszenie referatów na międzynarodowych konferencjach tematycznych	5
5	Wygłoszenie referatów na krajowych konferencjach tematycznych	11
6	Organizator i koordynator konferencji naukowych	2
7	Członek komitetu naukowego konferencji	1
8	Bierny udział w konferencjach	7
9	Staż naukowe	2
10	Członkostwo w międzynarodowych i krajowych towarzystwach naukowych	3
11	Promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej	1
12	Opiekun studenckiego koła naukowego	1

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

- Byłem członkiem międzynarodowego projektu badawczego w ramach grantu naukowy Ministerstwa Nauki, Badań i Sportu Republiki Słowackiej oraz Słowackiej Akademii Nauk pt. *Miejsce turystyki pieszej oraz sportu i aktywności fizycznej na łonie natury w sposobie życia ludności w wieku 19–25 lat* (Vedecká grantová Ministerstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akademie vied, pt. *Miesto turistiky a športovo-pohybových aktivít v prírode v spôsobe života populácie vo veku 19–25 rokov*). 2012–2014; nr projektu: 1/2053/12.

Uzyskane wyniki badań przedstawiono m.in. w artykule: K. Görner, A. Jurczak, J. Zieliński, E. Wilk, W. Duma, *Physical activity of youth in their leisure time on the selected background*, Journal of Health Sciences. Radom, Vol. 4, No. 13(2014), s. 266–284.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na przeglądzie literatury przedmiotu, przeprowadzeniu badań i zebraniu materiału badawczego, współpracowaniu opracowaniu sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, analizie i interpretacji wyników badań. Mój udział procentowy szacuję na 20%.

- W latach 2019-2020 kierowałem zespołem badawczym realizującym badania na Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza. Głównym nurtem badań zespołu był proces edukacyjnego przeciążenia informacyjnego młodzieży uczącej się. Badaniem objęto grupy studentów czterech największych uczelni rzeszowskich i uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Uzyskane wyniki badań zaprezentowano m.in. w książce pt. J. Zieliński, *Edukacyjne konteksty przeciążenia informacyjnego współczesnej młodzieży*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2021.

Mój wkład w powstanie tej pracy polegał na samodzielnym (w całości) opracowaniu książki. Mój udział procentowy szacuję na 100%.

- W latach 2012-2013 i 2015-2016 byłem członkiem zespołu badawczego realizującego badania w Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. Głównym nurtem badań zespołu było szeroko rozumiane funkcjonowanie interpersonalne osób preferujących zachowania ryzykowne. Badaniem objęto grupy sportowców ekstremalnych, młodocianych przestępców, chuliganów stadionowych oraz kibiców piłkarskich. Uzyskane wyniki badań zaprezentowano w pracach:

Zieliński J., Görner K., Jurczak A., *Interpersonal behaviors of people belonging to the risk orient group. Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport, 2013, Vol. 5, No. 2, p. 186–196. p-ISSN: 1338-0974*

Do moich zadań należało: kierowanie pracami zespołu, opracowanie koncepcji pracy, przegląd literatury przedmiotu, przeprowadzenie badań i zebraniu materiału badawczego oraz opracowanie sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wyniki (analiza i interpretacja) oraz wnioski z badań. Mój udział procentowy szacuję na 80%.

Görner K., Zieliński J., Jurczak A., *The hostility syndrome as a profile differentiating football spectators. Baltic Journal of Health and Physical Activity. 2016, Vol. 8, No. 1, p. 51–57, p-ISSN: 2080-1297, e-ISSN:2080-9999*

Do moich zadań należało: współopracowanie koncepcji pracy, przeprowadzenie badań i zebraniu materiału badawczego, analiza statystyczna, interpretacja wyników badań i opracowanie sekcji opisujących wstęp, materiał, metody, wnioski oraz częściowo dyskusję. Mój udział procentowy szacuję na 60%.

6. Działalność dydaktyczna

Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej

- prowadzę zajęcia (wykłady i ćwiczenia) z przedmiotów: pedagogika, pedagogika czasu wolnego;
- prowadziłem zajęcia (wykłady i ćwiczenia) z przedmiotów: pedagogika kultury fizycznej, podstawy dydaktyki;
- prowadzę letnie i zimowe obozy programowe dla studentów;
- prowadzę seminaria licencjackie i magisterskie (ponad 90 osób wypromowanych i podobna liczba napisanych przeze mnie recenzji prac studenckich);
- byłem opiekunem praktyk studenckich z ramienia uczelni;
- byłem autorem i koordynatorem akademickiego programu kształcenia w języku angielskim „Europejczyk”, który z powodzeniem był realizowany w Instytucie Nauk o Kulturze Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego w latach 2004-2017;

Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Łodzi

- prowadziłem zajęcia (wykłady i ćwiczenia) z przedmiotów: metodyka nauczania resocjalizacyjnego, pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika specjalne i resocjalizacyjna, prawne podstawy resocjalizacji, resocjalizacja w środowisku

otwartym, pedagogika ogólna, psychologia resocjalizacyjna, psychologia zarządzania, podstawy pedagogiki penitencjarnej;

- prowadziłem seminaria magisterskie (55 magistrantów wypromowałem i podobna liczba napisanych przeze mnie recenzji prac studenckich);

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie (obecnie Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie)

- w ramach kursów instruktora sportu z różnych dyscyplin sportowych prowadziłem zajęcia z przedmiotu *pedagogika sportu*;

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 w Rzeszowie

- prowadzę zajęcia z wychowania fizycznego;
- prowadziłem zajęcia socjoterapeutyczne;
- realizowałem program edukacji antynikotynowej pt. „Znajdź właściwe rozwiązanie”, nr 14/PEZ/2002

Akademicki Związek Sportowy w Rzeszowie

- organizowałem kurs instruktora narciarstwa powszechnego i prowadziłem zajęcia w ramach tego kursu;
- prowadziłem szkolenia branżowe;
- prowadziłem zajęcia w ramach autorskiego programu profilaktyki uzależnień;

Ognisko Wychowawcze w Budziwoju

- prowadziłem zajęcia z gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej;
- prowadziłem zajęcia wychowawcze;

Zespół Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie

- prowadziłem zajęcia z wychowania fizycznego.

7. Prace w zespołach eksperckich

2016 r.	członek zespołu eksperckiego Dyrektora Departamentu Edukacji, Nauki i Sportu Marszałka Województwa Podkarpackiego
2016 r.	członek zespołu eksperckiego Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego w Rzeszowie
1.10.2019 r. – 31.08.2024 r.	kierownik Kierunku Turystyka i Rekreacja Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
od 8.10.2019 r.	kierownik Zespołu Programowego Kierunku Turystyka i Rekreacja Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
od 8.11.2019 r.	członek Rady Instytutu Nauk o Kulturze Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego
1.10.2013 r. – 30.04.2018 r.	kierownik Zakładu Pedagogiki na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego
4.11.2013 r. – 30.09. 2016 r.	członek Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Uniwersytet Rzeszowski
od 1.10.2019 r.	członek Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
7.11.2010 r. – 30.11.2015 r.	Szkolny Opiekun Praktyk Studenckich w ramach Projektu „USUS EST OPTIMUS MAGISTER – PRAKTYKA JEST NAJLEPSZYM NAUCZYCIELEM” – Uniwersytet w Białymstoku
2004–2008	Pełnomocnik Dziekana Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. Kształcenia w Języku Angielskim.
2012–2016	Przewodniczący Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Wychowania Fizycznego UR
2018–2022	koordynator Zespołu Przedmiotowo-Dydaktycznego Nauk Społecznych Instytutu Nauk o Kulturze Fizycznej UR
29.05.2023 r.	Prowadzący szkolenie kadry Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworku pt. <i>Metody twórczej resocjalizacji w pracy z wychowaniem MOW</i>

8. Działalność organizacyjna i społeczna

2009–2013	prezes KU AZS UR
2000–2013	wiceprezes Zarządu Środowiskowego AZS Rzeszów
od 2014 r.	prezes Zarządu Środowiskowego AZS Rzeszów
1999–2009	opiekun, trener sekcji KU AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego w kolarstwie górskim (największe osiągnięcia: 2003 – złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski, 2004 – złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski, 2004 – złoty medal Akademickie Mistrzostwa Niemiec, 2005 – srebrny medal Akademickich Mistrzostw Polski, 2006 – złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski, 2008 – srebrny medal Akademickich Mistrzostw Polski, 2009 – złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski)
od 2013 r.	członek Rady Nadzorczej Fundacji Rafała Wilka „Sport Jest Jeden”
od 1993 r.	społecznie prowadzi zajęcia z byłymi zawodnikami różnych dyscyplin sportowych i z pasjonatami aktywności fizycznej

9. Odznaczenia, nagrody i wyróżnienia

19.04.2013 r.	Brązowy Krzyż Zasługi, nr 149-2013-27
4.11.2014 r.	Srebrna Odznaka „Za zasługi dla sportu”, nr S-54/2014
22.10.2008 r.	Złota Odznaka AZS, nr 6094
7.07.2015 r.	Medal Komisji Edukacji Narodowej, nr 148733
12.10.1995 r.	Nagroda Dyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie
19.12.1997 r.	Nagroda Dyrektora Ogniska Wychowawczego w Budziwoju
14.10.2005 r.	Nagroda Dyrektora Zespołu Szkół w Zwiężycy
14.10.2021 r.	Nagroda Dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 11 w Rzeszowie
20.12.2012 r.	Laur Uznania, Dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego UR
15.11.2010 r.	Dyplom Rektora Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi
26.06.2017 r.	Nagroda „Za zasługi dla ZŚ AZS w Rzeszowie”
10.07.2022 r.	Podziękowanie, Dziekan Kolegium Nauk Medycznych UR
25.05.2016 r.	Podziękowanie, Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia UR
24.09.2011 r.	Podziękowanie, Starosta Leżajski
24.11.2008 r.	Podziękowanie, Prezes UKS „Magnum”

10. Dodatkowe uprawnienia

2000	Instruktor sportu w piłce siatkowej
2000	Instruktor sportu w pływaniu
2002	Instruktor rekreacji ruchowej – narciarstwo powszechne
2002	Sędzia lekkiej atletyki
2002	Instruktor sportu – kulturystyka
2006	Instruktor sportu w narciarstwie alpejskim
2008	Patent żeglarski
2010	Instruktor rekreacji ruchowej – samoobrona
2012	Międzynarodowa Licencja Instruktora Sportu PZN w Narciarstwie Alpejskim

11. Kursy i szkolenia

1.06.1996 r.	Kurs edukacji prorodzinnej w zakresie wychowanie do odpowiedzialnej miłości, nr 261/96
12 – 26.10.1998 r.	Kurs obsługi mikrokomputerów
17–18.04.1999 r.	Kurs pt. „Interwencja kryzysowa – reagowanie na przemoc, możliwości przeciwdziałania”, nr PP/W/98-99/178
24.11. – 15.12.2000 r.	Warsztaty pt. „Aktywne metody nauczania w edukacji prozdrowotnej”, nr 3820-00/01
6.12.2000 r.	Konferencja dla nauczycieli pt. „Konsekwencje przemocy wobec dziecka – aspekt medyczny, psychologiczny, społeczny”
14.06.2002 r.	Kurs kwalifikacyjny „ <i>Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna</i> ” nr 415/01/02
21.02. – 11.03.2008 r.	Szkolenie rady pedagogicznej w ramach kontraktu nr R/57/2007
13.02.2009 r.	Kurs kwalifikacyjny „Organizacja i zarządzanie oświatą”, nr WMWE.604-13/08
2.12.2010 r.	Szkolenie z obsługi zintegrowanych urządzeń i oprogramowań specjalistycznych realizowane w ramach projektu „Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim”
31.10.2011 r.	Szkolenie pt. „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole – kompetencje nauczycieli potrzebne do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, nr 11160/11-12
8.05.2012 r.	Warsztaty pt. „Spojrzenie na kłopoty ucznia w kontekście jego rodziny”, nr 11257/11-12
6.03.2012 r.	Szkolenie pt. „Zapobieganie problemom dyscypliny w klasie”, nr 7853/11-12
15–16.03.2014 r.	Szkolenie pt. „Tenis na lekcji wychowania fizycznego”
30.11.2015 r.	Szkolenie pt. „Jak rozmawiać z trudnymi rodzicami?”, nr 2865

- 17–18.10.2016 r. Szkolenie okresowe dla pracowników i innych osób kierujących pracownikami, nr BHP – 25/02/2016
- 26.11.2018r. Konferencja szkoleniowa nauczycieli wychowania fizycznego i trenerów piłki siatkowej
- 13.05.2019 r. Szkolenie pt. „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój, POWR.03.05.00-00-z050/17
- 17.06.2019 r. Szkolenie pt. „Kompetencje dydaktyczne i informatyczne kadry Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie kształcenia na odległość”
- 10.12.2019 r. Szkolenie pt. „Postępowanie z dzieckiem z autyzmem w placówce szkolnej”

.....
(podpis wnioskodawcy)